

◆◆◆ GARSAS ◆◆◆ SUSIVIENYJIMO. ◆◆◆

Nr. 47.

Plymouth, Pa., diena 19 Lapkričio (November) 1890 m.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas V.

Nusirdziai velyju visiems broliams lietuviams skaityti „Vienybę“, dėl naudos dvasiškos ir tėvyniškos.

Kuningas A. Burba, klebonas lietuviškos parap. Plymoutho, ir vadovas „Susivienijimo lietuvių katalikų Amerikoje“.

Kalendorius 1890.

26 SANVAITĖ (NEDELE) PO SEKMIŅIŲ.

Evangėlija: „Apie baisingą išspustijimą“.

(Mat. 24.)

LAPKRITIS (NOVEMBER) MĖNŪ. Turi dienų 30.

DIENOS.	VARDAI SZVENTUJŲ.	
23	Nedėle.	Klemėno popiež. m.
24	Panedėl.	Chrizogono m., Jono nukryž.
25	Utarnj.	Kotrininos panos m.
26	Sereda.	Leonardo, Petro m. (Pilnatis)
27	Ketverg.	Benedikto, Jono, Matėuszo, Izaoko.
28	Pėtnycz.	Rufino ir Felikso muczeln.
29	Subata.	Saturnino muczeln.

LOCNASTIS J. PAUKSZCZIO.

Rėdytojas J. Andziulaitis.

Rankraszčiai, atsiusti nuo mūsų broliu [korespondencijos] nebus sugražinti atgalios.

Adresai Uredininku

Susivienijimo Lietuvininku Amerikoje.

Prezidentas:

Rev. A. Burba

Plymouth, Luzerne Co. Penn'a. L. Box 1053.

Vice-Prezidentas:

M. Oszkinis

291 Silver Street, South Boston, Mass.

Sekretorius:

Mat. Vilkauskas

West Hazleton, Luzerne Co. Pa.

Kasierius:

Sylvester Pauksztis,

Edwardsville, Luz. County Penn'a

THE WEEKLY
“Vienybė Lietuvinikū”
 APPEARING EVERY WEDNESDAY
 The only Lithuanian “NEWSPAPER” in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 75,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.
 ONE LINE ONCE..... \$0.25
 ONE INCH ONCE..... \$1.00
 ONE INCH, ONE YEAR..... \$10.00
all communications must be addressed

Joseph Panksztis, Plymouth, Pa.,
 The Printing Office of „Vienybė Lietuvinikū” executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
Job Printing in all modern languages.

“Vienybė Lietuvinikū”
 4seina kožnā Seređā, Plymouthe,
KASZTUOJA.
 ANT METU AMERIKOJE.... \$2.00.
 † UZMARE..... \$3.00.
 Adresas toks:

Joseph Pauksztis,
 132 E. Main Str.,
 Plymouth, Luz. Co. Pa.,

Kiekvienas skaitytojas — prenumeratorius „Vienybės Lietuvininkų“ gauna per mus redakciją „Varpa“, su prisijungimu už 1 dol. ant metu, „Sviesa“ su prisijungimu už 30 ct. „Ukininką“ su prisijungimu už 1 dol.

Rėdystėje galima gauti sekančias knygas:

- 1.) Lietuvos Sapną už 5 ct.
- 2.) Lietuvos Istoriją už 50 ct.
- 3.) Knygas teisybių už 25 ct.

Plymouth Pa., 18 d. Lapkričio

Mums pranešama yra iš New Yorko, butent ex-kun. Judiszius del atsigiežimo už apgarsinimą jo paleistuvyčių „papliovojo ant mus lenkiskame „Kurjere“ paprastą savo pliovonę.“ Iš paskuežiausio numerio „Echo“ gaudame persiliudinti, jogei tikrai tasai laikraštis patalpinęs yra kokią ten pliovonę, ant kurios „Echo“, reprezentavojantis lenkų progressyviszkąją lumą Amerikoje, išdūda tokį nusprendį:

„Numeryje 12 „Kurjero“ N. i B. susitinkame su korespondencija neva „Lietuvio“, kuris stengiasi perliudyti skaitytojus to laikraszeio, buk tarp lietuvių nėra partijos tolynziangės (postepowej); berods, pripažįsta anas „Litvmas“ (?) tolesniamе trukyje savo korespondencijos, jogei yra ezion, Amerikoje, kokis ten laikraštis tolynzengentis ir kokia ten draugystė, bet vis tai susideda, anot Kurjero Litvino, iš latų ir beprocių, kaip to: Paukszezio, Szliupo ir kun. Burbos. Tokią tai korespondenciją patalpino savo skiltyse „Kurjeras“. Daug rasztyti apie ją nematome reikalo. Pakaks to, jeigu pasakysime, jogei straipsnis „Litvini moją swój związek“ tapė gyvai perdotas per geriausią lietuviszką laikrasztį „Vienybė Lietuvininkų“, be mažiausių pataisų.“

„Echo“ dyvyjasi, kaip „Kurjeras“ galėjo patalpinti tokią „kropidloriszką“ korespondenciją, kuri tacziaus dar ir trukumą tolynzengybes tarp lietuvių apgailystauja. Dyvyjamėsi ir mės, nės kokių priekabę prie tolynzengybes gali turėti individuumas, žiamiaus gyvulio moraliszkai nu-

pūles, kurio purvinasis gyvenimas jau tik negali kabintiesi su progressu. Berods tula pažymią vietą užimanti tarp New Yorko lenkiskų progressistų žmogysta stebėjosi priesz mus pernai išz Jūdisziaus, kaip valnamisliausio ir liberaliszkiausio iš visų žinomų jai katalikiskų kuningų, bet kūmet mės paaiszkinome trumpai biographiją to „liberalo-kataliko-cenzoriaus — daktaro — kuningo“, minėtasis progressistas išz sykio pripažino, jogei paleistuvis negali buti tolynzengiu. Iš to galima numanyti, kad Judiszius tarp lenkiskų socijalistų pasirodo „szviesiu kuningu“, bet kokią pažiūrą tie socijalistai ant jo įgytu, jeigu perskaitytu jo augsztai mokintas pliovonės Baczkausko „Saulėje“?..

Neskaitę tosios „Kurjere“ tilpusios Judisziaus pliovonės, n.ės negalime ką daugiaus apie tai ir rasztyti. Kas-gi atsieina „Kurjero“, tai galime tik pirimiuti, jogei nepavydime jam garbės tokį korespondentą sa. tarnystėje laikyti. Garbę turintis laikraštis gėdytusi su Judisziumi susidėti... bet gal „Kurjeras“ mažai ką žino apie savo korespondento *cul de sac*.

Iš Lietuvos.

— *Vilkaviszkiš* (koresp. „Vienybės“). Padūdu liudną žinią skaitytojams „Vienybės“ — Jo Mylista Vyskupas Jūzupas Oliakas mirė 28 d. Spalnio Vilkaviszkyje. Gimė 18 d. Sausio 1812 m., išzventintas ant kuningo 3. d. Grūdžio 1837 m., vyskupu tapo 27 Gegužės. Jubilėjų kuningystės apvakszeziojo 3 d. Grūdžio 1887 m., Buvo vyras dosnus ir darbsztus. Visi pavargėliai jį pažino Varszavoje, kur pirma gyveno, ir Lietuvoje nieks be pagelbos neiszeidavo išz jo namo — visus gausiai ap-

dovanodavo, jei tiktai turėdavo, nės tankiai pritrūkdavo jam graszio. Buvo svetingas ir su žmonėmis visų lūmų mokėdavo apsieiti. Matydami jo pasiszventimą, gudai per szventą jį laikė.

Dagirdusi mūsų szalis, jog Jo Mylista Oliakas tapė jos vyskupu, neiszpasakytai prasidziugo, ir neapsivyle, nės nedaug liko bažnyčių Suvalkų rėdyboje, kurių neatlanke, o kitose du kartu buvo. Vienur tvirtino žmonelius szventame tikėjime, birmavojo, kitur szventino bažnycijas ir altorius, o visur suprantamai lietuviszkai sakė pamokslus. Prasti žmonelės dyvydamiesi dėkavojo Vieszpaciui, kad sulaukė vyskupą lietuvių ir mokantį grynai lietuviszkai kalbėti.

Noriu taja liudna žinia su viengencziais užmarės pasidalinti, kad jie dievobaimingai už duszių a. a. kuningo Vyskupo Oliako „Aniūlas Dievo“ sukalbėtu.

Vertėtu ir prigulėtu visiems lietuviszkiems laikraszeziams placziai aprasztyti apie a. a. Vyskupą Oliaką. Jisai ant to užsipelnė savo gerais ir paveikslingais darbais.

J—tas.

— *Vaszkaiz*, Panevėžio pav. (koresp. „Vienybės“). Leidžiant saulelei savo skauszius spindulius žiamyn, maceziau moteris ir vyrus, einanczius su szventadienėmis drapanomis apsiengusius. Atsiminiau mano tėvo nabasztiuniko patenyjimą, butent jeigu pamatysi einanczius moteris su raudonomis skepetomis — tai jau szventė. Na, mislyju sav, reikia nukeliauti ant atpusko. Ant rytojaus nuvaziavau. Žmonių pilna kruszosi, grudosi — baisu žiūrėti. Reikia apsižiūrėti, kad nenuspaustu. Pirm miszių visi eina ir atlieka pirkinius, už tai visi žydyszki kromeliai

yra atviri. Ant viso miestelio, kuris susideda išz poros szimtų gyventojų, yra į 12 karcziamų. Burmistru to miestelio yra Leizeris, žydas, katras „ant naudos“ žmonėms ir karcziamą laiko. Susirinkus galybei svieto, ne visi geria; kiti įeina vien pasižiopsoti į karcziamelę — ten, mat, tokių dailių bonkų už augsztos tvoros (mat pas mus karcziamosose lyg arūde žydas arielką laiko, o kada išzinka pesztynė, ar išzeina — tai uždaro) ir nepeiktinų žodžių bei blevyžgų išzgirsti. Leizeris, po karcziamą vaikszeziodamas, apžiūri katrie geria, ar szańp turtingesnių teesą. Atsistojęs viduryje karcziamos praszueka: „Vyrucziai, tū zvanys ant miszių, ui kuningas pyks, eikite ant miszių, jau miszės tū bus... skubin-kitėsi!“ Priejės prie gaspadorių, saldžiai tarė: „Gal tamstai kvortinukę, gal butelį „stokmano“ (taip pas mus saldziųą degtinę vadina)? Nui, tegul tie piemenys sav eina, mės pasisznekėsime apie vainas ir visokias žinias!“ Gaspadoriui prasigerėliui netenka skatikų — Leizeris ir ant to argumentą turi. „Niu, rudū netoli, tai atvezsi purelį ar du, ką tav giliūja? kad tik visi tokie butu ant atidavimo skolos, kaip Antanas!“ Na, ir sėdi girtukliai karcziamoje, o ponas Leizeris pusbernius ir piemenius pats išzstumia. Mat nori, kad jam „geszefto“ negadintu kuningai, kad laiko žmonės laike miszių karcziamoje. O kas dedasi kitose karcziamosose — sunku ir apsakyti!

Nuėjusi į bažnyčią, klausiau miszių, o paskui labai dyvyjau, kaip išzgirdau kuningą beskaitantį evangėliją pirmucziausiai lenkiskai, nės tik keli bajorpalaikiai jos klausosi, katrie labai gerai priegtam moka lietuviszkai. Kaip prisieina bažnyčią pa-

muryti, ar drapanas dėl tosios nupirkti, tai tie muzikėliai dūda paskutinį skatiką ir materijolą pristato. Ponai mažai, arba nieko nedūda, o dėlto jie turi geras sėdynes bažnyčioje, prasti-gi žmoneliai stumdosi ir kaulus sav laužo.

Tik kokie septyni metai kaip stojo nauja bažnyčia Vaskuse; klebonas Stasevicius tai iszrupino. Pirm to buvo sena medinė bažnytėle, katra negalėjo sutalpinti parapijonų. Labai energiskai užsiėmė tas kuningas tūmi dalyku ir iszvedė gražiai. Isz lauko yra labai dailus muras, nors į vidų įėjus apturi labai nesmagų įspūdį. Mat kun. Stasevicius, susipažinęs gerai su assessoriumi Pasvalio, katras szańp—taip paisziojo ant drobės, liepė visus abrozodus tam maskoliui padirbti. Maskolius paėmė lietuviszkų pinigų kruvą, o iszteplojo gūdų veidus. Ir taip, Didžiamjame Altoriuje yra Sz. Traicės abrozdas labai didelis, kuriam Dievo Tėvo veidas panėszus į tikrą burlioką—tik samovarą pastatyti reikia, o jau iszrodytu, kad tas senis rengiasi arbatą gerti! Kiek buvo Pasvalyje žydų, tai tų visi veidai atsiranda ant abrozdų, o yra ir tokis, ką Motyna Dievo Razanczava yra iszmuliovota nūg vienos merginos photographijos, nės malioriui iszrodė su dieviszku veidu. Visos stacijos lauko pusėje taip iszbyjauros, kad vien ar burliokus ar žydus matai isz musų apielinkės. Ir kas ten pas tokį prasigėrusį gudą gali buti poetiszka fantazija, katra sutvertu idėaliskuz pavėikslius szventųjų! O kaip malonu butu, kad lietuviai malioriai atliktu tokius darbus, bet jie, nerasdami tarp savųjų uždarbio, turi kreiptiesi prie svetimgencių. Musų žmonės, nors apie dailas nieko neiszmano, tacziaus nemėgsta tų abrozdų, nės per

skaudžiai musza į akį tie maskoliszki veidai. Gana prisiziuri žmoneliai į uriadninkus ir žandarus—nors bažnyčioje kad galėtu atilseti jų akys nūg musų skriaudėjų! Mat ir czion nėra nūg jų ramumo. O klebonas patingėjo už žmonių pinigings parupinti geresnius abrozodus.

Niekados czion niekas pirma negirdėjo bažnyčioje lenkiszka giedant, o klebonas įvedė ir tai. Jūkiasi patys bajorai, kaip merginos užtraukdavo: „ja kobyła“ vietoje „jako było“. Nemokėdamos nei žodžio lenkiszka, negalėjo nei giedoti supranta mai. Dar ir trubocziai buvo, katrie marszus ir polionezų rėžė, kad net mergos po vargonais kojomis trepezioldavo. Ar tai pritinka? Bet, garbė Dievui, ir trubocziai ir giedotojos isznyko, tai nors vienas dudorius bliauna lenkiszka, kad ir lietuviszką dūną esdamas. Kuningas kalba pamokslus visai iszkraipinta szneкта, nors turėtu regisi gana laiko iszmokti gerai lietuviszkai. Kalvinų kuningai gražiai moka lietuviszkai, nors tankiausiai isz vokieczijų pacina. Ar-gi tai tikriems lietuviams ne gėda? Maldakningė kad nors vieną iszdūtu musų patrijotai kuningai, nės mos—tai miszynė liežiuvio, kad nei Dievas, man dūdasi, negali suprasti.

Vaszka prigulėjo prie bajorų Dokalskių, tai pirma isz senovės buvo gaspadoriai ant pono žiamės. Bet keli metai atgalios iszmėtė žmones vidurvasaryje su policija ir pataisė dvarą, kurį parandavojo vietinis klebonas Stasevicius. Taip užsiklampino ant žmonių aszarų, nors pats per pilna žiamės turi. Plecius iszpardavė žydams, katrie privaicino 11 kareziamų daugiaus. Pirma buvo mat viena.

Taip tai musų poneliai, isz-

plėszdami nu žmonių žiamė, apleidžia žydais, su katrų pagelba gali žmones geriaus smaugti. Ką turėtu rupintiesi apie gerovę savo žiamės—bet dėl jų Lietuva tai per prastas krasztas—jie, patrijotai lenkiszki, rupinasi kūmi greicziausiai lietuviszko muziko proėę kur praužti. Jie musų brangios žiamelės, užmuszėjai, jie tolymi mums szirdžia ir supratimuse,—geriaus butu, kad jų nei vieno musų kraszte neliktu! Tegul ten eitu į tą palaimintą Lenkiją, apie katros karalius sapnuja.

Aglė.

Isz Kitur.

Suv. Valstijos. Paskutiniai rinkimai suteikė didelį smugį dėl republikoniszkosios partijos. Demokratų kandidatai beveik visur tapė iszrinkti ir pats kongressas pateko dabar į jų rankas. Republikonai turi dabar kongresse 100 reprezentantų, o demokratai 225. Isz tos priezasties jau sziaūdien toji partija mislyja apie naują iszrinkimą Clevelando į prezidentus.

— Airijos patrijotai — O'Brien ir Dillon apvažinėja didžiūsius miestus Suv. Valstijų, laikydami kalbas ir rinkdami aukas ant tautiszkoz reikalų. Philadelphijos pacztorius davė jiems \$12.885, surinktus per subskripcija. Dosnumas airių yra paveizdingas—kas met jie sudeda milijonus ant tėvynės altoriaus.

— Prezidentas Harrison iszleidė proklamaciją, idant 27 dieną szio mėnesio apvaiksztinėti, kaip tautiszkoz szventę [Thanks-giving Day], dėl padėkavojimo Dievui už derlę ir vaisius szijų metų. Prezidentas velyja neužmirsztiti toje dienoje ir apie

biedus bet nelaimingus, idant ir jie toje dienoje tieszytusi ir laimę pažintu.

— Miestelyje Blairville, Pa., gyvena merga, vardu Della Beck. Ji yra anglekaszio dukte 16 metų sena ir sveria 450 svarų. Abudu jos tėvu yra vidutinio didumo ir nei vienas isz jos brolių ir seserių neatsizyri tokiu nepaprastu fizikiszku iszsiplėtojimu. Viena sesu svėrė 145 svarus turėdama 5 metus amžiaus, bet numirė tujaus. Minėtoji Della Beck turi 61 colį aplinkui liemenį, 12 colių aplinkui kaklą ir 31 colį aplinkui raumenis rankos. Augszcio ji turi 5 pedas ir 4 colius. Josios kedė yra įpattingai dėl jos padaryta ir joje gali sėdėti liusiai du vyru. Jos lova yra paremta įpattingais ramščiais.

— Lousianos lioterija apturėjo baisingą smugį ir regisi turės paliauti ant visados savo apgavystes: Adams Express kompanija sutarė nepriimti dėl persiuntinėjimo jokių lioterijos dalykų. Kadagi szita kompanija turi savo „office's“ visose vietose, dėlto lioterijos operacijos turės jau pasiliauti.

— Coloradoje yra jukingas įstatymas, uždraudžiantis laikraszcziams publikavojimą iszgalijų apie pakartūsius kaltininkus. Vienok tasai įstatas neyra pildomas, nesa neseniai ten buvo vienas persižen-gėlis pakartas ir visi laikraszcziai talpino kupinus apraszus to pakorimo, nors nei vienas reporteris nebuvo prleistas prie kartuvių.

— Henry Stanley turi dabar rugepjutę Amerikoje. Tuktancziaz dolerių įplaukia į jo kiszenių už praneszimus, nesznekant jau nieko apie pardavimus jo kningų.

— Buffaloje tarp lenkų vel rengiasi įvykti maizstkas. Ten yra mat dvi lenkiszkos parapijos ir vienoje sėdi garsingas

kun. Pittas, užlaikantis lai krasztį „Polak w Ameryce“, kurį rėdo žmogus tokio jau moralizsko slūgšnio, kaip ir mūsų garsingasis Baczkaukas. Tasai tai Pittas negalėjo išsitemkti kitos parapijos kun. Mozejewski'ū, kuris, ant kiek mums yra žinoma, buvo tikru mylėtoju savo tautos ir geru ganytoju duszių. Negalėdamas kaip įkasti tą kuningą, Pittas prisakė savo redaktoriui, Slisz'ui, toliuk bjauryti kun. Mozejewski'ū savo „Polake“, pakol tas neparasė keletą atsiliepių į „Echo“. Tada Pittas pagriebęs tūs „Echo“ num. nubėgo pas vyskupą apskūsti neapkenčiamą kuningą, kaip nesutikimų sėjiką; vyskupas žinoma pasviro ant Pittas'o pusės, nės tas turi sunkų kisenių ir kun. Mozejewski'ū turėjo atsitraukti iš savo parapijos, nors žmones jį labai mylėjo. Pastebėtina yra toji dar buitis, jogei, kaip „Echo“ kad pranesza, kun. Pittas prisiekė prieš vyskupą, jogei visiszkai neėsas „Polako“ išdūtoju. Regimai tarp šitos mencės kuningų kreiva prisiega nedaro grieko. Lenkai Buffaloriaumoja ir laukiamas yra tikras maisztas.

— *Meksika.* Juan A. Matens padavė reprezentantų name užmanymą, idant visi kuningai, kurie neyra meksikizkais ukėšais, būtu iš žiamės išgūiti, kaipo kenkiantieji gerovei valstijos. Užmanymas jo yra paremtas ant ordi nacijų, buvusių prezidentų Juarez ir Lerdo de Tejada.

— *Vidurinė Amerika.* Jacob Bacz, Guatemalos konsulis New Yorke gavo žinią nū savo valdžios, jogei Hondurase iš naujo kyla revoliucija. Guatemala laikosi szalyje nū jos.

— *Anglija.* Pereitą mė-

nesį buvo laikomas mieste Hull bažnytinis kongressas, ant kurio suvažiavo į du tukstancziū sveczzių; ir apart vyskupų, dekanų, kanauninkų ir teologų protestantiszkų, buvo taipogi daug ir svietiszkų mokslinczių. Tarp tų radosi ir tokios garbios asabos, kaip sudzia Hughes ir Sir John Gorst, karaliskzakis dumezcius. Ant suvažiavimo to grynai teologiszkieji ir liturgiszkieji klausymai mažai turėjo vietos, dėlto draugijiniai ir ekonomiszkai prietikiai buvo kūmi nūdugniausiai kratomi. Durhamo vyskupas atvėrė kongressą kalba, kurioje jis išsreiszke savo simpatiją prie socializmo. Vadovas angliszkosios bažnyczios regi socializme o poziciją prieš individualizmą, vieszpataujantį sziaudykszteje draugijoje, tyvirtina, jogei socializmas apima savo glėbyje czielybę gyvenimiszkių faktorių su nepaslepiamu stengimasi pakelti pavienes asabas augsztyn; jis reikalavo, idant bažnyczia ant kožno žingsnio išsreisztu socializmui savo simpatiją, pasistengdama įkvėpti į jį dvasiszkus gaivalus ir brolystę krikščioniszkoje dvasėje. Daugelis dvasiszkųjų snekėjo toje paczioje linkmėje, o tarp kitų ir kanauniukas Kaufmann, kuris, nepriesztarodamas jogei socializmas yra iš pobudzio materijalistiszkas savo tendencijose, būtina paszaukia visą dvasiszkiją ne į kovą su socializmu, bet prie įdiegimo į jį išzganingos įtekmes religijos. Iš to jau matome, kokį apėmį igyja socialiszkioji agitacija Anglijoje. Nesunku yra įspėti, kokią dirvą jį igys larke užstosianezios žiemos. Prie visų nesuteikimų darbininkų su darbdaviais toje žiamėje dar prisideda kryzisz įvykstantis ten iš priezasties uždejimo didelių akczyzių ant įvezamų tavorų Suv. Valstijose. Jau sziaudien visi metalurgiszkie-

jie pabirkai Szkotijoje užgesino savo ugnis ir jeigtu jokios atmainos neįvyks — o tikėtiesi ant jos negalima — visi darbininkai atsідurs be dūnos. Ir kitose szakose angliszkosios pramonės tasai kryzisz dūda savę jausti. Vilnoniniai pabirkai Yorkshire'je išzgabeno pernai į Suv. Valstijas savo tavorų už 52 milijonu dolerių ir užmokėjo mūito ant kamarios 35 milijonus dol. Kadagi naujasis tariffas pakelia mūtą ant tu tavorų nū 67 ant 91 proc., dėlto angliszkieji pabirkai turi paliauti dirbę. Cininių tavorų išzdirbystė, sutraukta kuningaiksztyste Valijos, išz priezasties patrigubindinimo mūito lygiu būdu turi užsідaryti. Galybę paneszių skaitlinių galima buta pricitavoti. Pabrikantai nenukentės taip greitai, kadagi jie, permatę McKinley'o bill'ų, pirm 1 d. Spalnio prigabeno į Ameriką galybes tavorų ir prisipils sav kisenius pakelę prekes Amerikoje. Ale darbininkai?... Ekonomiszkioji apregė neyra raminanti jokiū būdu.

— *Norvegijoje* yra įstatymas, uždraudžiantis mergoms išstekėti už vyro toliuk, pakol neiszsिमokįs gerai megzti, siuti ir kepti. Szitas įstatymas nedaro išzimtines nei dėl bagotųjų lūmų.

— *Prancuzija.* Paryžiuje iszejo akyva biographija Robespierre'o. Joje padūtas yra anekdotas išz jaunystės szito revoliucionieriaus, kada jis buvo dar 12 metų senas. Jis mokinosi Luis le Grand Collegijoje ir kada vieną kartą karalius Liudvikas XVI apkalė tą iszkalą, tai jaunasis Robespierre buvo taip bailus, jogei, deklamavojant pasveikinimą karaliui, drebejo. Karalius pabucziavo vaiką dėl padrašiniimo. Kad jis butu žinojęs ką szitas vaikas pada-

rys dėl jo ateitėje, tikrai butu jį drucziaus pabucziavęs!..

— *Vokietijoje* susiorganizavo kompanija, kurios mieriu yra uždejimas vokiszkų kolonijų Afrikoje.

— Ciesorius Viliamas rengiasi trumpame laike išzdūti paliepiamą, idant visi mokintojai pradinių iszkalų butu mokinami polytikiszkosios ekonomijos, kaipo reikalingiausio szioje gadynėje mokslu. Mokinimas iszkalose busę pertaisytas taip, idant vaikai tikrą apszvietimą jose igytu.

— *Szpanija.* Laike vētros netoli nū kaimo Camarmas aplink 20 mylių į sziaurę nū Finisterre, angliszkas laivas „Serpent“ tapė sutrenktas į pakiasztines ūlas ir išz 276 jurininkų tik 3 teiszsigelbėjo.

— *Portugalija.* Ginczas szitos žiamės su Anglija delei kolonijų Afrikoje yra užbaigtas ir sutikmė padaryta. Išz tos priezasties svyrujantis Portugalijos tronas regisi dar užsilaikys nū griuvimo ant kiek laiko.

— *Italija.* Statistiszkasis Institutas Ryme publikavoja sekanczią beveik nevierytiną žinią: Italijoje randasi 336 valsčiai be kapinių. Valsčiai tie sumeta savo lavonus į urvą, po bažnyczia esanczią! Suvirsz 200.000 žmonių gyvena 37.203-se visiszkai nesveikūse sklepūse. 9.000 žmonių iszkalė sav gyvenimus ūlose; 1.700 valszių tik szventomis dienomis ragauja dūną; 4.965 valsčiai delei savo biednystos visai nevalgo mėsos; 600 valszių neapturi jokios daktariszkos pagalbos ligose; 104 valsčiai serga malarija (yra tai drugys, atsirandantis plynėtose vietose). „Pellagrosa“ serganczių yra 100.000. Ant 100 žmogyszių 63 nemo-

ka nei skaityti, nei raszyti. Be darbo ir dūnos Lombardijoje yra 100.000 žmogysčių, Piemonte — 60.000, Romani-joje ir pietinėje Italijoje — 50.000! Visu labu apie 210.000 darbininkų neturi užsiėmimo ir pragyvenimo. Idant skaitytojai turėtu kupinesnį supratimą apie vargą Italijos, padūdame dar vieną atsitikimą: Neseniai vienas žydas, tarintis 48 metus amžiaus, tyezia užtroškino smalkėmis paczia ir 6 vaikus, nesa neturėjo už ką pragyventi ir niekur uždabio negalėjo surasti.

— *Maskolija.* Valdžia įtaisė Austrijos parubežėje, Besarabijoje, didelius magą zynus javų, miltų, dūnos ir tt. Regimai Maskolija nemislyja apie pakajaus politiką.

— Isz Maskolijos czielais kaimais iszvažiūja žmonės į Braziliją, įpatingai lenkai. Agėntai prikalbinėja jūs, melūdami nebutus dalykus. Taip antai iszneka, jogei Anglijos karalienė, susimylėjusi ant biednų lenkų, pagądinusi carą vaina, jeigu jis lenkams nepavels persineszti į Braziliją, kur karalienė dėl jų užpirkusi didelius plotus žiamės. Ten Brazilijoje jūs rojus laukęs. Tamsus sodiečiai iszpardūda viską ir traukia į užmarį. Toji iszeivystė igyjo jau tokį apėmį, jogei tulose apigardėse czielos ukės yra apleistos, tik gyvuliai pasiliko, bet ir tie isz bado stimpa.

— Maskoliai rengiasi iszdūti naują tariffą McKinley'o dvaseje. Dėlto mierio tapė suszaukta kommissija, kuri ir užsiėmė patiekimu jo; toje kommissijoje visos minysterijos turi savo reprezentantus, vien tik žiamdirbių kliassa, kuri yra didžiausia Maskolijoje, nei vieno neturi.

— Vaikszoija paskala, butent Varszavos general-gubernatorius Gurka yra pava-

rytas nū urėdo, buk už pakorimą trijų nekaltų paapiečių, apie ką buvo raszyta keletą nedėlių tam atgalios.

— Kuningaiksztis Meszczerski, rėdytojas laikraszczi „Grazdanin“, velyja valdžiai uždrausti iszleidimą visų laikraszczių Maskolijoje, žinoma iszskiriant tik jo laikrasztį. Tokiu budu tik galima, girdi, bus užlaikyti žmones valdžios paklusnybėje. Caras apmislynėja tą dalyką.

— M. Junge, direktorius žiamdirbiszojo Instituto (?) Peterburge, kurio klaidos buvo priezasczia studentų miaszto, tapė nū savo vietos pavarytas.

— Projėktas siberiszojo geležinkelio tapė pabaigtinai užtvirtintas. Darbai bus vedami po kontrole valdžios ir prasides ant tų pėdų. Geležinkelis szitas yra neapsakomai svarbus politikiskzai ir ekonomiskzai dėl visos Maskolijos. Nū laiko apgalėjimo Siberijos, pirm trijų szimtu metų, Maskolija neturėjo isz tos placios žiamės beveik jokios naudos. Kada geležinkelis bus iszvestas, Siberija, kaipo szalis didelė ir turtinga, igys neapsakomai didelę prasmę dėl kupezystės. Paskutiniūse laikūse visi Maskolijos laikraszcziai raszinėjo apie politikiskziskus prietikius Maskolijos su kynais. Tatai, pagal aprokavimą vieno maskoliaus, zinanczio gerai Kynžiamį, kyniszoji kariauna skaito sziądien 1.200.000 kareivių. Ne yra tai nedaug palyginant su milžiniskzais plotais tos valstijos ir 400 milijonų gyventojų, tacziaus vis tik toji skaitlinė yra labai rusti. Paskutiniūse metų kynai pradėjo smarkiai civilizūtiesi: visur reformos yra daromos. Įvestas tapė naujas apsiginklavinimas, naujas mustras, pastatytos naujos gintuvės, uždėtos kariszkos mokslainės. Senianus prancuzai buvo kynisz-

koje armijoje mokiutojais — sziądien jų vietą užėmė vokiečiai. Už kelių metų Kynžiamis turės 400.000 europiszkai iszmokintų ir apginklūtų kareivių. Gintuves kyniszkas maskoliszoje parubežėje statė prancuzų inžinieriai, armotas jiems pristatė Krupp isz Essen. Vienu zodžiu, kynai, neziurint ant to, jogei nelabai mėgsta europiszką civilizaciją, eina pėdomis Europos valstijų ir prisisavina sav Europos iszradimus ir nutobulinimus. Maskolijai vis tai daro baimę ir ji rengiasi padidinti savo vaiską kynų parubežese.

— *Afrika.* Iszsiplėtimas Prancuzijos valdžios ant vakarinės dalies Saharos pustynės regisi nepasiliks be svarbių rezultatų. Prancuzijos valdymai toje dalyje svieto nusitėsia nū pietinio rubežians Algerijos iki krantų ažero Tehad ir krantų upės Niger. Rengiama dadar yra iszvesti geležinkelį, kuris suvienytu pietinę dalį tos teritorijos su ūstu ant Tarpžiaminių marių. Sakoma yra, jogei visa kupczystė Vidurinės Afrikos eis szitūmi geležinkeliu. Prancuzija taipogi tikisi paversti pustynę į derlingą žiamę. Yra iszrasta, jogei lekenczios smiltys užima nedaug vietos toje pustynėje. Pustynėje randasi daug vietų, kuriose puikiausi vaisiai ir vynūgės auga ir prie geresnio pasistengimo lekenczias smiltis be abejonės bus galima sulaiykti. Pirm kelių metų vienas keleivis pėrėjo skersai visą pustynę ir praneszė, kad ji gali tapti pažadėtąja žiamė. Jis ir jo arabai nesutiko didėlių sunkenybių maisto gavime. Gyventojų rods nedaug jie rado, bet tie buvo laimingi. Jie vadinę savo žiamę „rojuni.“ Tokiu budu pasirodo, kad Sahara nėra tokia baisi, kaip mės isz mažens pratę esame mislyti apie ją. Berods, „Didėji Ame-

rikos Pustynė,“ apie kurią mės vaikais budami tiek baisių daigtų iszkalose prisiskaitėme, isznyko ant sziądykszczių mapų. Tas pats gali nusidūti ir su Saharos dalia.

Dr. Koch ir džiova.

Godžiai yra skaitomos isz Europos žinios apie Prof. Koch'o, Berlyne, iszradimą naujojo buklo gydymo džiovos [sukatų] per pridiegimą [skiepyjimą]. Dr. Koch apgarsino savo atradimą tuberkuliszkosios bacillės, kaipo gyvo daigto, 1882 m.; per tą laiką jis atydžiai tyrinėjo savo bacillės ir sziądien praktiszkai pasirėjo vartoti jas gydyme džiovingų ligonių, nors, kaip raszoma yra, tik garsingiausiems bakteriologistams ir daktarams yra iszdūta paslaptis patiekimo lymphos [pridiegtinos materijos], kadagi tai reikalauja didžiausios atsargos ir augszcziausio laipto mitrumo.

Sakoma, buk ketvirta dalis visų smerczių tarp suaugusių žmonių įvyksta isz priezasties džiovos, arba pulmonariszkos tuberculosis, ligos labai placziai vieszenczios ir tarp gyvulių. Szita liga yra padaroma per privisusius kune smulkius gyvunėlius paprastai pirmiausiai plauzczius užgaunanczius, kur jie prisidaugina gerose iszlygose. Gyvunėliai szitie neauga be žmogaus ar gyvulio kuno, be tam tikrai patiektų iszlygų, vienok jie ant ilgo laiko gali užlaikyti savo gyvybę ir įsigavę į kuną vėliuk daugintiesi. Isz tos tai priezasties džiova paprastai žmonės užsikreczia kvepūdami orą, kuriame dulkes szitų gyvunėlių randasi. *)

Dėl panaikinimo szitų tai gyvunėlių Dr. Kochper ilgus

*) Norintiams placziaus pasipažinti su szitūmi dalyku privelyjame perskaityti akyvą rasztą „Mikroorganizmai“ szių metų „Varpe“.

metus darbavosi pramoniskai užauginti bacilę, kuri, per pridiegimą įveždinta į žmogaus organizmą, išnaikintu pavojingiausias džiovos baciles. Dr. Koch'o džiovos gydymas esąs panėszus ant Pasteur'o gydymo siutimo ligos [hydrophobios]. Dr. Koch buvo pirmutiniu iš tų daktarų, kurie pirmiausiai pripažino Pasteur'o teoriją ir darbavosi dėl jos isztobulinimo.

Berlyno szpitolė buvo scena Prof. Koch'o tarymų, vienok yra pranešama, butent jis jau turi daug lgonių iš augszcziausių lūmų ir gydyme jų yra pasiekęs jau ženklīvus rezultatus. Iš žinių, ant kiek jos ateina iki mūsų ausių, persiliudyjame, jogei lgoniams yra įsakyta užlaikyti būdą jų gydymo paslapyje, kokiai išsirodė pradžioje labai navatna, vienok atėjo taipogi žinios, jogei Dr. Koch rengia dėl spaudos kningą, kurioje prizada kupinai iszrodyti savo radynas. Gali buti, jis slepia savo gydymo būdą dėl to, idant jis, gerai nesuprastas, patekęs į rankas nekompetentiszkų gydytojų, nepridaryti daug pikto. Raszoma yra, butent pasigerinimas lgonio jau po penkių ar szeszių pridiegimų yra patėmyjamas, kokiai įvyksta į dvi sąvaity laikų, tacziaus vienas įsėnėjusios džiovos apimtas lgonis reikalavo mėnesio laiko dėl tulo, regimo pasigerinimo. Gydymo laikas nusitėšęs nū keturių iki asztūnių sąvaiczių. Apgarsinta yra, jogei po szeszių mėnesių visi tarymai busė atlikti ir tada Prof. Koch apgarsinsęs svietui savo radynas.

J. A.

Istorija Amerikos KOMMUNU.

(Tęsa.)

Pereiname dabar prie *North American Phalanx*, kuri pergyveno 15 metų. Uždėta 1843

m., turėjo ji buti paveizda dėl visų kitų komunų. 1844 m. komuna turėjo vos 90 gyventojų, tarp kurių 40 buvo vaikai. Uždėtojai pasistatė sav už mierį panaikinimą sziaudykszezio prietikio tarp darbdavio ir darbininko. Dėl įvykdinimo to mierio tapė patiekti dėl iszriszimo sziokie klausymai: Ar galima užlaikyti sutikmę komunoje? Ar su pagelba maszių ir asociacijų gali darbininkas padaryti sav nepriegulmingą gyvenimą? Ar naujasis prietikis, kokį asociacijos sutverti turi, remiasi ant teisingumo? Žinoma, kad atsakymas ant tų klausimų buvo pakaktinas; Fourieristai pasergejo, jogei iszvalnydami darbą, suteikia jam priderantį kupiną atlyginimą. Priegtam jie mokėjo ekonomijoje kasdieninio gyvenimo pasiekti tikrai neužgintinus rezultatus.

Peržiurėkime vienok praktiszkūs rezultatus. Lapkrikyje 1844 m. turtai komunos iszneszė \$28,000, isz kurių \$10,000 buvo ant skolos. Atlyginimas už darbą iszneszė \$3.80, provizija kapitolo — 4.7 proc. 1852 m. skaitlius sąnarių iszneszė 112, turtai buvo verti \$80,000, isz kurių \$18,000 buvo ant skolos. Mėnesinis atlyginimas už darbą buvo \$14.59, o provizija kapitolo \$4.84 proc. Gyvenimas komunoje buvo — anot apraszinėjimų — linksmus ir smagus; įvairių tikybių sąnariai gyveno savo tarpe sutikmėje; buvo tai veikiaus tikejimiszkas isz indiferentizmas, o ne tolerancija. Neuzsiimsime apraszinėjimu namų ir pūtų, isz draugės keliamų, bet zengsimė prie tolymesnio likimo komunos. 1853 m. įvyko atskala tarp sąnarių. Dalis persikraustė į kitą vietą. Buvo tai dėl senosios komunos smugis, sunkiai pagydomas. Ant nelaimės dar 1854 m. ug-

nis padarė blėdies ant \$10,000. Įdu metu po to komuna pakriko.

North American Phalanx varė taipogi Fourierizmo agitaciją. Paženkliname eziontą aplinkybę, jogei visos komunos, apart savo naminių reikalų, užsiimdinėjo taipogi ir drauginiais intėresais, minėtinai propaganda savo teorijų. North American Phalanx'o sąnariai sekancziu būdu suglaudžia pasiektus per jų rezultatus: kas atsieina iszdirbystos ir apibėgio — jie iszrado pragumus pigesnius už aplinkui vieszpataujancziūsius; kas atsieina drauginiųjų prietikių, tai jie pasirėmė ant valnybės, patiekė naujus principus auginimo, kurie užsiima jauna gentkarė ne per trumpą tik trukį laiką, ale per isztisą jos gyvastį*); kas atsieina administracijos — iszrado jie iszmingą ir laipsniszką herarhiją, galiausiai-gi užvedė jie religiją gyvasties, o ne formę. Vienu žodziu, sąnariai szitos komunos, „kurie laike pirmutinių penkių metų perleidė dienas ant darbo, o naktis ant įstatimdavystės“, nežiuriut ant galutinio nepasivedimo, giriasi tūmi, jogei iszrodė blogumą atėizmo, jogei panaikino prietikius tarp darbdavio ir darbininko ir jogei parodė „kur guli harmonija tarp žmonių gyvenimo ir gamtos, harmonija žmogaus su jūmi patim ir harmonija žmogaus su vidurkiu jo gyvenimo.“ Pridurkime dar tai, jogei visos tos harmonijos subjektiviszkai tapė pasiektos; davadu to yra paszlijimas Channing'o ir visos Brookfarmos prie Fourierizmo.

Regėjome kupiną eilę komunų, iszdygusių dėkavojant Brisbane'o propagandai. Buvu laikas, kuriame subruzdlimas tas apėmė taip didelius

*) Ženklyva yra toji aplinkybė, jogei iszskolos „asociacijų“ buvo isz didesnės dalies labai vargingos.

rybus, jogei Fourieristai szaukė kongressus ir tarėsi įsteigti federaciją komunų.

Federacija toji neįvyko, tacziaus tapė suvienytos tos kūpos, kurios Vulcanic distrikte įkurtos buvo. „Beveik koznas miestas Genesee's pavieto buvo reprezentavojamas tame kongresse, devynios komunos (arba asociacijos, kaip vadindavo Fourieristai) ir 20,000 žmonių turėjo savo delegatus“. Kongressas sudumė uždėti tūmi tarpu federaciją po vardu „American Industrial Union“. Susivienijimas paskui sudumė: 1] savitarpiņį mainą tavorų tarp komunų, įeinanczių į susivienijimą ir 2] padalinimą darbo ant neiszvengtino, naudingo ir smagaus. Apart szitų dviejų sudumimų tapė užsiimta patiekimu abelno dėl visų organizacijos ir administracijos pliano. Vienok tie užmanymai neįvyko, kadagi tūjaus komunos viena paskui kitą pradėjo irti.

Kitokis buvo kongressas, kurį tūmi pat laiku suszaukė Brookfarma, iszkilmingai apskelbdama svietui apie savo priszlyjimą prie Fourierizmo. Ant suvažiavimo to, New Yorke 1844 m. laikyto, priimta tapė kupina eilė rezolucijų. Viena isz tų rezolucijų panaikina tarnystą. Žmogiszkasis darbas tampa apžvalgomas kaipo pareiga, už kurią turi buti tinkantis atlyginimas. Szvarbia nūpelna szitos komunos buvo taipogi atzargi propaganda Fourierizmo. Laikrasztis „The Harbinger“ buvo vyriausiu reprezentantu amerikiszkojo asociacijonizmo.

Tokis buvo perbėgis tos agitacijos, kuri savo laike pritraukė prie savęs geriausias intelektualiszkasias sylas jaunųjų Valstijų. Vienas dar paaiszkinimas liekasi, minėtinai rolė žiamdirbystės Fourier'o komunose. Jeigu

Owenistų komunose vyriausiu užsiėmimu turėjo būti žiamdirbystė, tai pats pobudis tų komunų, noras atsitolinimo nuo anormališkojo svieto, noras sutverti paveizdą dėl busiančio užvado komunistų — vis tai paaiskina mums tą priežastį, dėlko Owenistai stengėsi apinti kūmi didžiausius plotus žiamės. Visiškai kitaip turėjo eiti Fourier'o komunose, paremtose ant asociacijos principo; jose pramonė turėjo atlikti didžiausią rolę, jų sąnariai turėjo būti atsargesni užperkant didelius plotus žiamų. Ant tikrųjų vienok ir Fourieristai, lygiai taip kaip ir Owenistai, uždejinėjo žiamdirbystizskas kūpas. Pramonė buvo nesvarbiu užsiėmimu. Kokios priežastys buvo tokio organizavimo Fourieristizskų komunų?

Už vyriausią priežastį galima parokūti moralizską pakreipą sąnarių, uždedanczių komunų. Nors jų teorijose atsispindėjo tūmetinė pramonės evoliucija, tačiau uždejojai komunų turėjo dar ir kitokius impulsus, netko abelno su technikos besiplėtojimu neturinczius. Tas paskutinis faktas tik rodė kelią, kuriūmi mislis protesto priesz ponavojanczius draugijos prietikius žengtū turėjo. Yra tai gal vienas iš ženklyviausių apsiereizskimų revolucijizskų srovių sylos, nėra — nevat tada, kada esti utopijizskomis — turi savyje tū neisvengtiną mislį istorizskajo plėtojimosi draugijos, nėra pastato ant parodavietės kelerodį besiverzenczių prieszakyn draugijinio gyvenimo. Toki kelerodį turejo ir Fourierizmas, vienok jojo apasztalai ne dėl kapitalistikizskosios produkeijos pasiszventė sunkiai procei savo asociacijose. Jie mislyjo daugiaus pasiekę; jie asociacijose regėjo pragumą atgindymo

žmogijos ir dėlto nesielgė pagal vieszpataujanczius parėdkus. Jiems ėjosi apie sutvertimą naujų parėdkų, dėlto išzaliuosi nū esancziujo svieto. Tai yra vidurinė — jeigu galima taip sakyti — priežastis. Antraja priežasczia buvo stoka isztekliaus. Su mažais kapitolas puldavo Fourieristai prie uždejinimo savo oazų, isz kurių turėjo isztrykszi šalitiniai atgaivinantieje visą svieto. Žiamė buvo pigi, konkurencija ant jos buvo lengva. Vis tai prisidejo prie to, idant uždeėti grynai žiamdirbystizskas komunų.

Valandoje, kurioje per jū pastrunytas trobėsis pradeda irti, ir tarp Brisbane'o mokintinių atsiranda toji pati dvasė, kuri pasirodė ant griuvėsių Owenistų nepasiectosios harmonijos. Ir jų protus pradeda nepakajinti misticizmas ir spiritizmas.

Koliuk žengsime prie komunų, turime padaryti dar vieną pasargą: ne visos Fourieristų komunų turėjo vienokią konstituciją. Vienose persverė komunizistizskas pobudis, kitos nesziujo pažymes individualizmo; treczius turėjo pažymes anarchijos. Tarp szitų pasterųjų akyva yra *Prairie Home* Ohio'je, uždeeta per socialistus isz Vakarinės Amerikos po itekme Fourieristizskajo kongresso, New Yorke atliktojo. Sąnariai tosios komunų — o buvo jų apie 150 — visi, iszskiriant tik tris, buvo ezion gimę; prigulejo pirm to jie prie įvairių tikėjimizskų sėktų. Daugiausiai buvo kvakerių. Davadas tosios komunų, kaip kad sakėme, buvo anarchizistizskas. Vienas socialistas, kuris aplankė tą komuną, paliko savo apraszyme sekantį kalbėsį, karakterizujantį organizaciją josios:

„Ar turite kokius įstatymus? Ne. Ar didūmenė valdo? Ne. Ar turite kokią isz-

pildymo valdžią? Ne. O kokią valdžią? Ne. Ar reprezentujate koki savą principą? Ne. Ar turite įstatus dėl priėmimo naujų sąnarių? Ne. Ar gelbiate pabėgusius nevalninkus? Taip. Kokias iszlygas turite dėl naujai įstojanczių sąnarių? Žiamė yra valna, kas nori ant jos dirbti, tegul ateina ir dirba. Ar valna atsitrukantiems sąnariams pasiimti vaisius jų procei? Valna; mūsų principu yra: daryk kitam tą, ką nori kad tav kiti darytu“.

Komunų susirinkimai atsilikdavo be vadovo. Darbo organizacijos visizskai nebuvo; pavieniai sąnariai susiprasdavo tarp savęs, kuris turi atlikti tokį ar kitokį darbą, be jokio isz virszaus patiekto pliano. Gyvenimas buvo kūmi prascziausias. Neziurint ant anarchijos, komunų iszgyveno metus; skolos prispyrė ją bankrutyti.

Prairie Home yra apsiereizskimu galutiniausiojo individualizmo; ji yra davadu moralizskųjų srovių, kokios tūmet vieszejo Amerikoje; ji yra davadu ir to, kaip giliai iszizsaknyjęs socializmas tūmetinėje Amerikoje buvo.

Armija, kuri isztarė kovą kapitalistizskajai ukei, rekrutavosi tūmet ne komunose, ale pabrukėse ir miestūse vakarinės Amerikos. Ir tame tai laike pradėjo rodytiesi ant istorijos apregės suorganizūti batalijonai darbininkų. Neįstengė jie dar tūmet sutverti visūtiną organizaciją ir dėlto pirmutiniai eksperimentai komunizistų galėjo būti tūmet pirmutiniu apreiškimu protesto priesz ukę, paremtą ant pamsamos principo.

(Dar ne viskas.)

Gamtos stebuklai.

Nedaug yra navatnesnių gamtos siautimų už taji, kuris nusidūda azere Lough Neagh

(Airijoje), nors isz lietuvinkų rasi nedaugelis bus girdėję apie kėmiszskas ipatybes vandens to azero. Vietiniai gyventojai pasakoja, jogei jie randą ant dugno jo navatniausių povyzijų akmenėlius, paveidzius į medzius ir jų szakas, vienok tamsus sodiezciai nemoka suprasti to, jogei tie navatniejie akmenėliai yra isztikro suakmenėjusios szakos ir jogei azero vandū turi navatnią galybę bet koki medinį daigtą per 12 dienų į akmenį paversti.

Asz dasizinojau apie tai labai įpatingu budu — raszo korespondentas vieno Dublino laikraszczi. Atsitiko man nuvaziūti į Connemara ir patikti ten vieną anglį, kurs pasisakė man vazūjęs į Lough Neagh „apziurėti savo darbininkus ir savo suakmenėjanczius maudynes“. Kada gi asz nesupratau to jo sakinio, jis man paaiszkino, jogei jis yra akcijonierius didžiausio kriaunų pabruko Londone. Pirm kiek metų jie dasizinojė nū vieno darbininko, jogei suakmenėje medziai yra randami azere Lough Neagh ir senose airių knigose jie rade, jogei vandū azero turi įstabią galybę į akmenį paversti medį į mėnesį laiko. Jie tūjaus nusiuntę žmogų dėl apziurėjimo. Jis paėmė keletą gabalų drucziausio medzio, prieszo prie jų sunkenybes ir paskandino vandenyje. Už poros sąnvaiczių jis sugrįžo ir iszėmė du gabalu; jiedu buvo pusiau į akmenį pavirtę. Dar už dviejų sąnvaiczių likusieje gabalai tapė iszimti ir koznas buvo kietas, kaip titnagas, suakmenėjęs perdėm. Tada jie darė mėginimus su visokiais medziais ir persilindyo, jogei geriausi britvų galastuvai gali būti iszdirbami isz tokių suakmenėjusių medzių. Szitie galastuvai dabar yra garsus ant viso svieto. Jie tūjaus užpatentavoje jū ir

darą didelius piningus, nors svietas mažai ką žino, kad tie akmenėliai yra padaryti iš medžių, suakmenėjusių Airijos azere.

Asz palydėjan jį iki azerui ir pats savo akimis regėjan procesą pavertimo medžio į akmenį. Czion buvo gamtos dirbtuvė pas paczias duris žmonių, vienok tamsus ten buviai nemokėjo pasinaudoti iš jos ir pavelyjo mokslingesniems anglams užgrobti.

Sugrįžęs į Dubliną asz pradėjan klausinėtiesi apie szitą gamtos stebuklą ir įgyjau nu draugingo universiteto kniugininko keles kningas, išverstas iš senairiszkosios kalbos. Skaitydamas tas kningas, asz užtikau keliose vietose paminėjimus apie „kietus medinius akmenius“, išzimamus iš dugno Lough Neagh azero ir vartojamus dėl padirbimo strielių ir vilyczių. Tokiu budu kūmet sziądien vargiai vienas airys iš szimto žino apie naudingas ipatybes vandenių didžiausio savo žiamės azero, penkioliką amžių tam atgalios airiai gerai vis tai žinojo ir mokėjo pasinaudoti. Muzėjuje Trinity universiteto galima ir sziądien matyti kelėtą vilyczių, padarytų kelioliką amžių atgalios iš tokiu budu suakmenėjusių medžių.

J. A.

Vargas tai žiamėi, kur saulės šviesybė
Antsalo dirvoj nistraukia,
Vargas tai širdžiai, ką zodis teisybės
Athalsio jausmo n'issaukia!..

K.

Kova su indijieciais.

(Iš angliszkos kalbos.)

Atsitiko tai 1868 metųė sziądykszeziame Dodge pavietyje, Nebraskoje. Kūmet Union Pacific geležinkelis likosi szvestas, daugelis žmonių ištraukė į vakarus ant nožmios žiamės sav laimės jieszkoti.

Partija iszeivių, susidedanti iš dvideszimties pamilijų, iš Ohio atsibastė į Omaha, o iš czion drąsiai leidėsi gilyn į sziaurvakarius, apsisėdama galiausiai puikioje pakalnėje Elkhorn upės. Visi jie buvo ne su tuszeziomis rankomis emigrantai, dėlto ir galėjo apimti didelius plotus žiamės. Nors tai buvo labai pavojinga, artymystėje nožmų Sioux esanti vieta, ateiviai su rentė iš azūlų, ant kranto upės anganczių, butus ir pradėjo išdirbinėti laukus.

Su dviems pamilijoms mės ipatingai turime darbą szitoje apysakoje. Viena buvo Gerorgo Marwoodo, susidedanti iš jo paties, paczios ir dukters Bessie, septyniolikos metų merginos. Antroji Johno Frazier, esanti iš jo paties, paczios ir 22 metų sunaus.

Jackis Frazier buvo sziedotiniu Bessie's ir buvo jiedu susitarę neužilgo apsvesti ir pradėti gyvenimą ant savo rokundos.

Marwoodų ir Frazierių žiamės gulėjo kaimynystoje ant kranto upės; kiti ateiviai iszimė aplinkėje, ant penkių keturkampių mylių ploto. Vos penki mėnesiai sukako apsigyvenus jiems szitoje pakalnėje, kaip viename graziame balandžio vakare pasirodė artymystėje indijieciai. Pasidalinę į tris gaujas jie netikėtai užklupo ant kolionistų ir su baisingu staigimu pradėjo viską deginti ir naikinti.

Viena gauja užpūlė butą Frazier'io kaimyno ir iszskerdė visus žmones pirma, nėg tie pasimislyjo apie apsigynimą. Padarę tai, jie uždegė trobėsį ir tokiu budu suteikė Frazieriams žinią, kad reikia apsiginti.

Frazieriai turėjo iszsikąšę szale namo didelę kelnorę. Szonai buvo iszbudavoti iš drutų rąstų, o virszus užgrįstas sunkiais medžiais, ant ku-

rių buvo supiltas trijų pėdų storas žiamės slūgsnis. Vis tai buvo parengta dėl pasislėpimo nu kraujagėringų indijiecių. Nors dar nebūvo padarę sunkias duris, tacziaus jie tūjans susikraustė į tą kelnorę su visais brangesniais daigtais, gerai numandydami, kad czion parankiaus yra gintiesi, nėg bute.

Paslėpęs savo tėvus toje urvoje, Jackis pasiskubino su jais atsisveikinti ir pūlėsi prie pusiau pastrumytojo tvarto, kur jis paleidė tris arklus, o pažiabojęs ketvirtą jį pasileidė Marwoodų farmos link, gydamas tris palaidus arklus prieszai savęs. Indijieciai traukė buto link ir jis neturėjo savyje abejonės, jogei tuli jį vysis, vienok jis apsiryko szitame rokavime, nesa jie visi apnyko butą.

Iki Marwoodų buvo nedaugiaus už pusmylį kelionės ir Jackis akimirkoje ten atsidūrė. Duryse stovėjo senis Marwoodas, baimingai žiurėdamas ant liepsnojanczio buto, užpakalyje Frazierių.

— Ar tik ne indijieciai? su nekantrybe jis užklausė, kūmet jaunasis Frazieris szale jo sustojo.

— Taip yra. Asz atjojau persergėti jus; skubinūsi dūti žinią kitiems gyventojams, nors szitie staigimai yra gana pakaktina persarga.

— Mielaszirdingasis Dieve! — suszuko Marwoodas ir jo veidas nublanko, kūmet jis iszgirdo patvirtinimą jo baimės. Bessie iszėjo viena į paupį; ji tikrai prapuls, o asz negalin eiti jos jieszkoti!

— Atsidėkit ant manęs! — suszuko Jackis: — arba iszgelbesiu ją, arba ir pats galą gausiu. Gali buti asz ją surasiu pirm, nėg indijieciai užklups ant jus, nors gali ir taip buti, kad ji jau dabar jų nagūse randasi. Kaip ten nebuk, nenusiminkiava! — ir abiejų vyrų rankos suspaudė

viena kitą. Tada Jackis pasuko arklį į paupį ir pasileidė, kaip kulka.

Prieszai Marwoodų farmą buvo brasta, ir josios link Jackis tiesiog paleidė savo arklį. Už penkių minutų jis atsidūrė ant kraszto upelio, atydžiai apžvalgydamas didelę plotą lygumos. Jokio indijiecio nebūvo matyti niekur, medžiai slėpė jū nu akių, vienok jų buvimas lengviai davėsi pažinti savę nožmiais staigimais ir szuviais kolionistų. Kadagi tik keli indijieciai turėjo szandykles, dėlto jis lengviai galėjo spręsti apie musztynės bėgį pagal karabinių szuvius.

Už ketvirties mylios nu brastos upelis darė smarkią alkunę; akimirkoje Jackis ten atsidūrė. Sulaikydamas arklio bėgį, jis iszlindo iš krumų ir pažvelgė ant tolyje stovinczių sėdybų. Jo akys atsidūrė ant regyklos, nu kurios kraujas pradėjo virti jo gyslose. Netoliaus kaip už pusmylio pasirodė ant arklio figura, kurioje jis pažino Bessie, ir nedaugiaus per penkesdeszimtį mastų paskui ją smarkiai jojo trys indijieciai, regimai norėdami ją sugauti; paskui tūsius jojo dar tuzinas nožmųjų, vienas kitą aplenkdami.

Jis pamatė, kad Bessie szlyjosi pasiekti brastą, ir jeigu indijieciai vysis ją vis toliaus, tai jie tūjans atsidurs dviejų deszimczių mastų atstume nu jo. Jis nuėmė nu peties savo karabiną ir isztraukė iš makszecių revolverius.

Pradėjo jau tendi; jis mislyjo užlaikyti indijiecius ant valandos, o tada jau Bessie ir jis galėtu isztrukti nu jų tamsumoje nakties, nesa nesiliaujantieje szuviai iš pietų pusės nesuteiks jiems drąsos toliaus vytiesi.

Kūmet Bessie beveik susilygino su jūmi jis pajėjo truputį prieszais, idant ji galėtu jį

pamatyti ir pamojo ją su ranka. Ji pasergėjo ženklą ir pasuko savo arkli dar arčiau prie jo.

Indijiečiai nepasergėjo savo pavojaus, bet jau dabar nebuvo laiko dėl išsvengimo savo likimo.

Pykssterėjo trys šuiviai ir trys indijiečiai nusivertė ant žiamės; išsigandę jų arkliai kaip vėjas nudulkėjo į lygumą; vienok trečiasis indijietis buvo išleides iš savo lanko vilycią, kuri giliai įsmigo į petį Jackio arklio; arklys iš skausmo pradėjo spardyti ir mėtyti į visas puses, vienok Jackis buvo geras jojikas ir mokėjo sėdėti balne. Akimirkoje arklys tapė numalšintas. Liepęs merginai sekti paskui, jis staciai pasileidė link miszko, dviejų mylių atstume paupyje stovincio. Baimė jį emė, kad arklys jo nekristu pirm pasiekimo tos vietos.

Vos pusiaukelė tapė pasiekta, jis persiludyjo, kad jo baimė buvo tikra, arklys pradėjo pulti ant sylos — Bessie prispirta buvo sulaukyti savo arkliauką, idant laikytis šalės savo numyletinio. Tūmi tarpu neprieteliai smarkiai artinasi.

Szimto jardų atstume nū miszko Jackio arklys staigu apsisoto ir iš vietos nesijudina; reikėjo nuszkoti nū jo ir pėsciam pabaigti kelionę.

Elkhorn upė darė ezion staigią alkunę, apskudama deszimtį akru pavirsziaus, kaklas kurio turėjo apie dvidezimtį jardų platumo. Du drąsiu vyrų galėjo ezion ilgą laiką atstovėti prieš gaują indijiečių, jeib tik iš užpakalio nenžkluptu.

Bessie turėjo gerą revolverį ir mokėjo jį vartoti.

Atsitupę už pargriuvusio medžio jiedu laukė užpūlimo indijiečių.

Indijiečiai buvo vienok per gudrus tiesiog ant jūdviejų

szokti; jie matė su kokiu mitrumu Jackis vartojo savo karabiną, dėlto nenorėjo akilai jį apnykti. Jie apsisoto iš tolo ir Jackis vos galėjo kaskart pasididinančioje tamsybeje iš medžių pasergėti, kaip jie sustoję į kruvą darė rodą. Galiausiai jie sutarė plianą ir išsiskirstė slinko prie jaunosios poros.

Palikęs merginą už pargriuvusio medžio sergėti tą krasztą, Jackis nurėpliojo ant kito kranto siaurojo kaklo ir atsitupė už pusiau supuvusio kelmo.

Neilgai trukus pamatė porą raudonų daigtų tarytum plaukiančių priešais jį; nesunku buvo persiludyti, kad tai buvo galvos dviejų indijiečių, tokiu budu mėginančių prisigretinti prie jo. Numieryjės gerai į pirmutinę galvą, jis paleidė šuvį; garsas smertinės agonijos jam pasakė, kad šuvis nebuvo paleistas ant vėjo. Akimirkoje jis pagriebė revolverį ir paleidė du šuviu į antrąjį indijietį, kuris nuskendo ir nesirodė daugiau.

Pora šuvių iš prieszingos pusės jam pranesė, jogei Bessie ir nebuvo be darbo. Indijiečiai paleidė debesį vilycių ir porą šuvių iš karabinų į jūdviejų pusę, vienok nei vienas nepataikė. Jie regimai nesitikėjo tokio karszto pavytojimo, dėlto atsitolino truputį, ir Jackis girdėjo jų balsus; buvo jau taip tamsu, jogei negalėjo jų matyti.

Dabar buvo valanda dėl pabėgimo. Greitai perbėgęs pas merginą, jis pakukszdėjo jai sekti paskui. Nusileidę atsargiai į pakrantę, jiedu atrado didelį rąstą, vandeno priplaktą prie kranto. Įstumę jį į vandenį, jiedu atsigulė ant jo, laikydami apsikabinę rankomis apie jį. Jackis palengva pastumė rąstą ant srovės ir toji nunesė jį iš vietos.

Jiedu praplaukė nepasergėtu pro indijiečius ir kada jau už mylios buvo atsidurę, tada tik tie pasergėjo jūdviejų pabėgimą. Indijiečiai per visą tą laiką stengėsi prisiartinti prie vietos, kurioje tikėjosi jų baltieji neprieteliai vis dar pasislėpę randasi.

Jiedu plaukė viduriu upės pakol nepriplaukė prie tankių krumų, kuriuose išlipę ir pasislėpė, suszlapę, suszalę, bet ir nemažai džiaugsmingi, išsisukę nū tikro smerties.

Jiedu pasiliko ten iki pietų. Tada Jackis pakilo dėl apsiūrejinimo. Jis pamatė nepertoli burį savo kaimynų, jieszkanczių jūdviejų; tokiu budu jis patyrė, kad pavojus jau pasibaigęs yra. Akimirkoje jiedu radosi tarpe prietelių. Pusę tuzino pamilijų išskerdė indijiečiai, bet jūdviejų išliko. Vien tik dėkavojant į laiką pribavusiems kareiviams išsigelbėjo apgirdė nū nožmiųjų indijiečių.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Baltimore* (koresp. „Vienybės“). Prietikiai tarp lietuvininkų ir lenkų apsirėszkia kartais labai navatniais atsitikimais. Viduryje pereinoto mėnesio numirė ezion vienas lietuvininkas, kuris turėjo pasidėjęs kiek piningų paszinkorių — lenką Taczkovskį. Lenkų kuningas Chovanecas, norėdamas pasinaudoti tais piningais, užsimanė varu palaidoti lavoną to lietuvininko. Susitaręs su tūmi pucu, padirbdino grabą, nusamdė vežimus, iszkasdino dūbę ant lenkiszku kapinių — žodziu sakant, reikėjo tik idėti lavoną į grabą ir iszvežti ant kapinų, nors nabasztininkas sirgdamas sakė, jogei lietuvininkai jį palaidos. Chovanecui taip besirūsziant, iszgirdo apie tai vienas lietuvininkas ir, pasivadinęs prezidentą lie-

tuviszkos parapijos, nuėjo atimti nabasztininko lavoną. Bet ne taip lengvai tai įvyko. Kun. Chovanecas, pasijutęs neteksęs uždarbio, iszstraukė revolverį isz kieszniaus ir vos neiszszoė, rėkdamas: „Mano viskas parengta, o jus norite atimti!“ Lietuviai drąsus: atėmę lavoną palaidojo, o kun. Chovanecui iszsprudo uždarbys isz nagų.

Isz szito, broliai, matote, kaip tie pūcai visur ir visokiūse reikalūse prie mus kabina. Ar gi ne laikas yra mums pabaigti su jais visus reikalus ir jų tarpe niekur nesirodyti? Dideli neiszmanėliai yra tie lietuvininkai, kurie pacziūjasi su lenkėmis, nors vėliaus ne vienas paskui pirsztus griaunžia isz saldumo gyvenimo su lenke — paczia, bet jau per vėlu buna isz purvyno iszbristi. K. A.

Margumynai.

— *Kożnas dziegorėlis yra kompassu.* Londono laikrasztyje „Truth“ skaitome sekanczią zinią: „Keletą dienų tam atgalios, raszo korespondėntas at laikraszeczio, asz stovėjan greta su vienu amerikieciu. Asz užsimaniau žinoti, kurioje puseje yra žiemiai. Amerikietis iszsiemė dziegorėlį, pažiūrėjo į jį ir ranka parodė tą krasztą. Asz paklausiau, ar jis turi kompassą prie savo dziegoriaus. „Visi dziegoriai“, jis atsakė, „yra kompassais“. Nesuprasdamas to atsakymo, asz prasziau paaiszkinimo. „Atkreipk adyningę rodyklę į saulę ir pietus turėsi lygiai pusiaukelėje tarp adynos ir figuros XII. Paveizdona, padėkim sav yra 4 adynos. Nukreipk rodyklę, parodanczią 4, į saulę ir II bus pietus. Padėkim yra 8 adynos; nukreipk 8 rodanczią rodyklę į saulę, ir figura X bus pietai“. Mano amerikiszkasis draugas didiai nusistebėjo,

kad asz nebuvaui, žinojęs to. Mislydamas, jogei asz nežinau dalyko, kuris visam svietui yra žinomas, pasitikęs H. Stanley'ų, asz užklausiau to garsaus keleivio, ar jis žino apie tą prastą budą suradimo žiemiu. Stanley sakėsi pirmą kartą apie tai girdįs. Man nudūda, jogei ir visas svietas nežino to dalyko. Amalfi giriasi esanti gimtuvė kompasos iszrastojaus. Nežinau kokiam miestui priguli garbė mano amerikiskąjį draugą už savo ukėšą paskaityti“.

— *Ženklaĩ gadynės.* „Statist. Handbuch“ parodo akvą faktą: Skaitlius moteriskų kliosztorių ir zokoninkų Austrijoje paskutiniūse metų labai sparčiai didinasi. 1880 m. buvo ten 429 mot. kliosztoriai ir 8.727 zokoninkės; 1885 m. buvo Austrijoje (neskaitant Czekijos) 536 mot. kliosztoriai ir 10.281 zokoninkė. Laikė penkių metų kliosztorių priaugo ant 107, o zokoninkų ant 2.054.

— *Europos girios.* Anot veliausių apokavimų Europoje yra girių: Vokietijoje 34.596.000 akrų, Maskolijoje 494.228.000 ak., Austrijoje 46.951.700, Szvedijoje 42.000.000, Prancuzijoje 22.240.000, Szpanijoje 19.769.000, Italijoje 9.884.570, Anglijoje 2.471.000.

Nepaprastas iszpardavimas!

Jeigu tav brangus tavo piningai, tai lauk iki kitos Petnyezios, 21 Lapkriezio, 10 adynos, kūmet nepaprasciausias iszpardavimas, kokio niekad dar nebuvo Plymouth, nusidūs po No. 35 E. Main st. Kruvos tavorų paeina isz dviejų firmų, kurios bankrutujo, yra apokūjamos ant \$25.000. Viskas bus iszpardūta 30 procentų žiamiaus tikros vertybės, kadangi iszpardavimas yra paskirtas tik ant 5 dienu. Dėl parodymo pigumo pardavimo, mės paminėsimė tik keletą prekų ir tikimėsi, kad koznas vienas turės atsirasti toje dienoje ant iszpardavimo. Vyriski puikus szvarkai už 3.89, verti \$15; o jeigu nepatinka-piningai sugražinami. Geriausi žieminiai rubai už 0.98, verti \$20; geriausi vy-

riszki ploszeziai po 3.45, verti \$15; puikus audekliniai szvarkai po 98 centus, tikrai verti \$4. Vaikų rubai už 98 centus, verti 4.50. Vyrų naujausios mados skrybėlės — 31 ir 98 cent., vertos \$1.50 — 3.50 kožna. Puikiausi žieminiai marszkiniai — 19 centų, verti 50 centų. Megstinės jakės po 68 centus, vertos \$1.75. Flanelinės jakės — 38 ct., vertos 1.25. Dideli parasonikai 38 centai, verti 1.25. Vaikų balti marszkiniai 19 centų, verti 75. Vaikų ploszeziai 1.75, verti 6.50. Pancziakos 8 ct. vertos 25. Pirsztinės, kepurės, visokių veislių raudoni ir kitoki vilniniai apatiniai marszkiniai ir kelinės, guminiai ploszeziai, etc. ir apie 30.000 kitokių dalykų bus iszpardūta pamestinai. No. 35 East Main st., tarp Centre Ave & Eno st. Plymouth, neužmirszk, szitas didelis iszpardavimas prasidėda Petnyezioje, 12 d. sz. m., 10-tą adyną priesz pietus ir nusitęs tik penkias dienas. Eidamas žiurėk, kur randasi numeris 35 ir kromas su dideliu raudonu paraszu „Great Bankrupt Sale,“ Red Front Store.

Gromatnyezia.

— *Varpo, Ukininko, Szviesos ir Apzvalgos rėdytėms.* Siųskite savo laikraszczius nū pradzios metų ant adreso: Rev. J. Zlotorzynski, Nanticoke, Luzerne Co. Pa.

— *Vilkautskui, Hazleton.* Tamsos atsiliėpimas kitame num. patilps — per vėlai atėjo. Apie kitus reikalus per gromatą placziaus paraszysime.

Užmokėjo Už Laikraszti.

„VIENYBE LIETUVNIKU“

A. Sakacz Wilkes Barre	\$1,00
V. Skriniski Pano	„1,00
M. Kasziuba Pittston	„2,00
J. Zvietackas Warehouse Point	„1,00
A. Geceviez W. Wareham	„1,00
Kun. Valaitis Detroit	„7,00
F. Ramanauckas Plymouth	„2,00
Kun. J. Zlotorzynskas Nantico.	„2,00
P. Mertinkaitis Russel Wyo.	„1,00

DĖL SKAITYTOJŲ.

Ant pareikalavimo siuncziam ant pažiuros vieną numerį „Vienybės“ dykai. Raszant į rėdystę su reikalu, reikia pridėti už du centu markę dėl atsakymo. Užmokėjusieji, o nepakvitavotieji abonantai tegul atsizaukia. Raszant apie permainymą adreso, butinai reikia pasakyti vietą, kur pirma laikrasztiš ejo. *Rėdystė.*

Apgarsinimai.

Prusuosė

didžiausia ir geriausia Katalikiskų — lietuviszkų kningų spaustuvė ir krautuvė

Turiu visokių Katalikiskų maldakningų, prastūse ir puikiausiūse apdarūse, taip-pat ir visokių dvasiskų skaitymų kningelių. Dar iszeina pas manę laikrasztiš „Apzvalga“, ant meto su prisiuntimu Amerikoje kasztūja pusanthro dol. (150 c.) mano adresas toks:

Otto v. Mauderode.

Tilsit (Ostpreussen Germany.)

Rukyk

Wes'o

„Stripped“

TABAKA.

Kningos! Kningos!

Pas M. Mocku galima gauti visokiu lietuviszkū kningu, k. t.: maldakningū, istoriskū, moksliskū, daininū, sztukauū ir kitokiū, koku dar iksziol nebuvo, o parsiduoda už žiamą prekę. Norintieji aptureti kningu katiloga raszkykite gromatas ir indėkite markę už 2 centu dol atsakymo. Adresas:

Mr. M. Mockus,

P. O. Box 54 Detroit, Mich.

Milaucko Krome parsiduoda szipkertes ant geriausių ir drucziausių akurutų pigiau ne kaip kitur.

Leidziasi ant lioteryjos

Namai

Dėl dviejų pamilijū su LOTU, DARZELIU, prisodintu medzių, tvartu, szuliniu ir visūmi kūmi, davadniai įtaisyti verti \$2000. Tikietas vieną dolerį. Traukimas bus 17 Sausio [January] 1891 m.

Antanas Pavlauckas

Mt. Carmel, Pa.

The Australian Medicine Co's Great Tonic Blood Remedy. Australian Red Weed (Australiskoji Raudonoji Zolė). Didžiausia kraują czystyjanti gydyklė. Szimtus ligų pagydė szitoji gydyklė. Australiskoji Raudonoji Zolė yra pardūdame kožname krome ir aptiekoje.

Krautuves: ant Public Square Wilkes-Barre Pa. ir 3 S. William str., New York'e.

Mes gyvename gadynėje progresso. Kožnoje szakoje žmogiszkojo veiklumo — prekyboje, dailose, mokslūse ir mekanikoje nauji dalykai yra iszrandami, naujos buitys iszplėtojamos, senosios teorijos nugriaunamos, pasenėję bukiai atmetami. Szitas progressas visūse dalykūse užkliudė žinoma ir aptiekorystę su medicina. Pasekomis to yra toji buitis, jogei daug permainų tapė įvesta į gydymą ligų. Daugelis gydyklių, placziai vartojamų musų tevų ir daktarų tapė atmestos, kaipo nevien nenaudingos, bet neretai dar ir kenkianczios. Taip merkurio (gyvsidabris) buvo labai placziai vartojamas senovėje, sziaudien-gi jis yra pripažintas už kenkiantį vaistą ir jo vartojimas yra kaip galint vengiamas. Tokiu budu, kada sakoma yra „musų tevų gydyklė“, negalima yra visūmet aklai į jos gerybę tikėti. Nauja gadynė, nauji reikalai, naujos ir gydyklės. Australiskoji Raudonoji Zolė yra visiszkai nauja gydyklė, grynai augmeniszka ir ant praktikos iszmėginta. Raudonoji Gydyklė yra patiekta per szios gadynės žmones, kurių mokslas, patyrimas ir nagūtumas yra daug toliaus augsztesnis, ne kaip musų tevų kad buvo. Taigi jie yra daugiaus mokslingesni patiekime gerų gydyklių, nėg musų tėvai kad buvo. Raudonoji zolė nereikalauja, idant mes ją girtumėme, kadagi ją gria koznas vienas, kas tik turėjo progą ją vartoti. Kaip kraują czystyjanti gydyklė — ji vargu ras kitą tokią, kuri jai galėtu prilygti. Delto-gi tukstaneziais ateina pas mus gromatos su padėkavonėmis isz visų krasztų nū tų, kurie vartodami szitą gydyklę iszsigydė nū neiszgydomų per metų metus ligų. Neturime vietos ezion drukūti tų padėkavonių, drukūdami jas ant tam tikrų arkuszų, Raudonoji zolė gydo sekanezias ligas: Dusulį, Asthmą, Eczemą, Reumatizmą, Nerviszkumą, Malariją, Neuralgiją, Dispepsiją, Uzkietėjimą vidurių, pilvo ir inkstų ligas, skrofulas, syphilį ir galybę kitų.

Jeigu tavę niekas negali jau iszgydyti, tada pamėgink szitą gydyklę, o tikrai busi sveikas.

MILAUCKO KROMAS vartogomu tavoru ir visokiu naminu daktu randasi ant

No 108 Center st. Shenandoah.

Pasakojimas

Antano Trečininko.

Parasė Motiejus Valancevskas, Vyskupas Žiamaiczių.

50) *Wetzpilė*, tarp dviejų kalnų, pas miestelį Altenburg vadinamą.

51) *Impiltė*, Laukžiamio parakvijoje.

52) *Pilė*, netoli nū Vieszvėnų, į kapus apversta.

53) *Pilkalnis* (Pilkalen), Prūsise, nepertoli nū Gumbinės.

54) *Pilės kalnas*, Laukuvos parakvijoje, ties upeliu pas sodžių Traudė.

55) *Szentkalnis*, Laukuvos parakvijoje, pas sodą Biliaņį.

56) *Dievytis kalnas*, Laukuvos parakvijoje, pas azerėlį Dievytį.

57) *Pilė*, pas azerą, kame yra ir dvarelis Paažeris.

58) *Pilė*, Szidlavos parakvijoje, pas dvarą Paszakarnis.

Yra greta du kalnu.

59) *Pilės kalnas*, pas miestelį Szaulėnus.

60) *Pilė*, Trakūse.

61) *Pilė*, pas miestelį Birsztonus, Trakų pavietyje.

62) *Pilė*, pas sodžių Lelėnus, Trakų pavietyje.

63) *Skuburla-kalnas*, Kaltinėnų parakvijoje, pas Akmiņą.

Žinausi ne visas piles teiszskaitės, taciaus bus jų gana, nės kalnai ir tukstaneziui metų praslinkus tebeniuksos. Žuvėdų karaliui Gustavui Adolpui ir Karoliui XII į mūsų kampaną įsigriovus, ant tų kalnų Žuvėdai turėjo savo sargybas. Dabojo, kad žmonės ant jų nesukiltu. Todėl žmonės ir lygzioliai tebvadina jų žuvėdų kalnais.

Tas pasakojimas vaikams nepatiko: sakėsi nežiną, kame yra tie kalnai, taciaus žadėjo daboti ir ėjo namon.

XV.

Senkų kalnas.

Vakar tarp kitų kalnų priminiau ir Senkų pilę, sziadien noriu dar nekurius dalykus apie tą pilę papasakoti — klausykitesi ausis pastatę ir išsziioje.

Didiai seniai Žiamaicziai ant augstų sausų kalnų išpylę sav pilę ant upelio Tinczos, tankiai gėbėjo ant jos melstiesi, bet niekūmet nesilaikė ten įgulę. Todėl gudai, pajuriu atplaukę, leidėsi į krasztą, atrado pilę ir užėmė. O kad žiamaicziai neiszkrapsztytu — iszmutryjo sav ant kalno augstą bogsztą, kuriame laikėsi įgulę, prisitiekę gana maisto.

Budami ponais pilės, norėjo pajuriu valdyti ir tarėsi pamszti dalį Žiamaiczių. Iszgirdęs apie tai Gintėnis, augszciausias kėningas, kuris, paskyręs į karvadą poną Kirkutį, liepė jam surinkti žmones ir įsigriauti į pilę. Žiamaicziai, vardu Augszciausio Kuningo vadinami, tūjaus griebę ginklus susirinko į burį. Buvo jų į tris tukstanczius. Kožnas isz jų turėjo už jūstos keletą medžio stripų, szoblę, ragotinę, geležies bizuną, ant kurio galo kybojo geležies bumbalas nū dviejų svarų, o nekurie ir seidokus su vilycziomis.

Atsitiko tai Birželio mėnesyje. Karvaida vedė jų prie Senkų kalno. Kuriūs gudai pamatę, sukuszto bogszte, it

skruzlės szapelium įskruzdyną įkritus. Žiamaicziai tūjaus apgulė kalną, o Kirkutis suszuko: „Matot, vyrai, jogei tai nedori atėjūnai įsimetė į mūsų pilę, it szirszunai į svetimą dreve, nori mūsų žiamę užimti, mumis savo vergais padaryti ir mūsų dievus isznaikinti! Iszkrapsztykiame tas bjaurybes, iszmeskiame isz mūsų žiamės ir nepalikiamo nei vieną gyvą. Lai pažįsta, ką gali stiprus Žiamaicziai padaryti!“ Atsakė žmonės: „Vis tai beregiant padarysime!“ Vėl suszuko Kirkutis: „Ei, vaikai, stripų tūjaus neiszmcėziokite, vienas už vieno isz visų pusių lipkite į kalną ir muszkite gudus. Kas prieszingaus, tas yra neprietelius!“ Žiamaicziai atsiliopė: „Linksmo nelinksmo, bet kilsimė!“

Tai tū — op, op pradėjo kabintiesi į kalną. Gudai gynėsi, bet negalėdami isztverti — spruko į muro bogsztą ir užsidarė su geležinėmis durimis. Pro skyles bogszto taciaus vilycziās laidė, nės parako ir strielbų tūkart dar nežinojo. Krito tūkart gudų į penkias deszimtis, žiamaiczių nemažias.

Kirkutis, regėdamas užėjus kaitrai, vyrams pailsus ir iszalkus, liepė pusti ožragį, kaipo ženklą, kad atstotu. Szie tūjaus nulipė nū kalno susėdo valgyti — maisto kožnas maishzelyje turėjo. Valgydami sznekėjosi apie kritusius ir pažeistus. Vienas atsiliopė: „Kritusieji yra jau anžiname atilsyje, dievai užmokės jiems, nės gymodami tėvynę ir krasztą savo padėjo galvas, bet kaip mės įsilauzszime į gudų muro bogsztą?“ Kas žin kas atsakė: „Nėra ką rupintiesi, turime geležies sztaugas su bartomis — iszmuzsime geležies duris, vidus yra medinis — uždegsime ir iszsviljsime, kaip vapsas į avilį įsimetusias. Dievai patys pagaliats mums padės!“

Besėdint — gru, gru, gru! perkunas sugramojo. Visi suszuko: „Sztai dievas jau eina mums ant pagalbos!“ Antslinko isz jurės jūdai raudoni debesiai, pakilo tokis viesulas, jog ir puszis apsukū laužė. Sustoję žiamaicziai stebėjosi į debesius, rankas iszklė, ir meldėsi sakydami:

„Perkune dievaiti,
Nemuszk žiamaitį —
Bet muszk gudą,
Kaip szunį rudą!“

Tris kartus vos tą maldą atkalbėjo, perkunas — cinkt, spyrė į gudų bogsztą! Žiamė sudrebėjo, o gudų bogszta — įlindo į žiamę su visais jo apgyneėjais. Į jo vietą — kliur, kliur, iszszoko vandū, ir pasidarė ant augszto nū amžių sauso kalno gilus prudas, kurs tebyra ir lygzioliai. Nū to laiko pilę tą žmonės praminė *Bliudkalniu*. Andra tūjaus praslinko. Praszdingę žiamaicziai keletą gudų sužeistų, bet dar gyvų, sudegino ant garbės dievų savo. Apie tą atsitikimą praneszė Augszciausiam Kuningui ir sugrįžo kožnas į namus savo.

Ar tikrai taip atsitiko? — Nežinau. Kaip man vienas senolis pasakojo, taip ir asz jums iszdeėjau.

Vaikams tas apsakymas didiai patiko. Skriejo namon ir žadėjo tėvams savo papasakoti.

XVI.

Stagių pilės kalnas.

Antkeleje tarp Lietuvos miestelio Szėtų ir Truszkavo, pas ulyczią Stagiais vadinamą, senoje gadyneje lietuviai ant augszto sauso kalno išpylę sav bažnyczių meldėsi ir degino apieras. Kad paskiaus lietuviai 1386 m. į katalikus pervirto — Stagių kalnas paliko apleistas. Įgainiu Stagių, Sta-

gelių, Sriubių ir daug kitų ulyezių, arba sodžių, pakliuvo nedoram ponui Ostikui, kurs turėjo savo dvarą ir pilę Vėpriuse ir ten paprastai gyveno.

Kazikūmet patiko Ostikui Stagių kalnas, ir pastatęs ant jo nedidį medžio dvarą, gėbėjo tame gyventi. Penkiesia į arklus įsėdę, su szesziais szunimis, medžiojo įvūse padonų savo. Kad viena ukininkė, iszkadą savo matydama, pradėjo verkti — Ostikas szovė į aną su szrūtais; baisiai pažeidė ir sudegino jos namus. Po tokio darbo nieks jo sutikti nenorėjo: koznas jį pamatęs skriejo szalin, kaip nū patrakusio. Nelaimė tiems, kurie turėjo baudžiąvą jam atbuti!

Kas žin ko įtužęs ant pono Zaviszos, iszsigirdo jį atvažiavus nedėlios rytą į Szetų bažnyzią. Tūjaus liepė arklį pabalnoti; emęs strielbą, kelis bernus, kuriūs drabantais vadino, ir jojo į Szetus. Czia dasižinojės Zaviszą bažnyzcioje esantį — jojo tacziaus į namus Dievo; įjojęs pamatė savo neprietielių Zaviszą ir szovė į aną. Kulka kliuvo į ranką. Žmonės persigandę spruko laukan; prie durių pasidarė baisi spustė ir szauksmas. Tris moteriszkasias taip suspaudė, jogej iszvilkus dvi tūjaus numirė. Ostikas to neveizdėdamas sukinėjosi ant arkliaus bažnyzcios viduje.

Vyresnybė privertė nedorą iszjoti isz bažnyzios, bet kaip didžiuną niekas nesudyjo, nei korojo.

Anoje gadynėje nebuvo kastų kelių, todėl už vis su karietomis sunku buvo važiuoti. Ponas Ostikas, vieną kartą į Vilnių važindamas, liepė joti drauge dvylikai bernų su miestais ir kartimis, idant karietai į balą įsmukus turėtu su kūmi iszsversti.

Keliaudamas sutiko menkūse ratūse bevažiuojantį isz Vilkamergės kuningą su szvencziausiu sakramentu. Bernai tūjaus suszuko: „Isz kelio, isz kelio, tu kumpanosi!“ Sunku buvo iszsisukti pelkėje, todėl Ostikas suszuko: „Ką czia jo turit veizėti, iszverskite į balą!“ Drabantai tūjaus sukibę pavertė ratus ir su tais kuningą apdengė. Guvus vaznyzcia iszszoko isz ratų ir isztraukė suszlapusį kuningą. Be to galėjo nuskesti. Suszlapo jo ir szvencziausias sakramentas, o ponas, it aitvaras, palėkė toliaus.

Kėletui nedėlių praslinkus, parvažiavo namon ir sumuszė moterį savo, kuri tūjaus vaikus paėmusi iszvažiavo į Vėprius. Szis pakvietęs bajorus, gėbianczius stipriai gerti, butinai ir pats apsigėrė. Sutemus svecziai iszvažiavo, o Ostikas be poterių atgulė. Nesitikėtai kalnas sudrebėjo, nedorą poną szmirkszt, praryjo žiamė su visais namais, o ant kalno atsirado vandū, ką tebyra ir lygszioliai.

Žmonės, pamatę Stagių kalną, ir musų gadynėje tebpasakoją apie nedorybes Ostiko. Visa jo veislė buvo nedora, kuri ilgaiiniu ir pradėjo gaiszt. Karalius Steponas Batory regisi paskutiniojo Ostiko galvą nukirtino, nės perėmė rasztus, leidžiamus prie svetimo karaliaus, idant Lietuvą užgrobtu. Pamatai rumų Ostiko tebyra ir lygszioliai ant kalno pas miestelį Vėprių.

Vaikai iszklausę tą apsakymą, tarė: „Isz kur tamsta žiniai apie tokias nedorybes pono Ostiko?“ Antanas atsakė: „Dangėlį pikty senos gadynės atsitikimų mokinti vyrai užraszė, apie Ostiką tacziaus, kaipo pavojingą didžiuną, neraszė, bet žmonės jo darbu neužmirszta. Eina pasakomis nū giminės lyg giminės. Tokias tai pasakas ir asz girdėjęs jums patiegiau.“

XVII.

Žmogūdziai arba razbaininkai.

Senovėje upė Vilija vadinosi Nėris. Kalnai netoli nū Vilniaus, ties ta upe esantieji, lygszioliai yra vadinami Panėriais. Lenkų gadynėje tie kalnai buvo užaugę traszkancziomis girėmis; gyveno jūse briedžiai, szernai, meszkos, kiti medžių paukszcziai ir žmogūdziai. Tų taip apszcziai buvo, jogei ir vyresnybė pagaliaus su žalmieriais negalėjo jų iszjieszkoti, nei isznaikinti.

Razbaininkai tie užvis antpuldinėjo ponus, nū Kaune į Vilnių važiuojanczius, nės numanė į miestą netusczius keliaujant.

Vieną kartą jaunas bajoraitis Ignacius Rudė isz Žiamaičių su reikalais jojo raitas į Vilnių. Žinodamas pavojų esant kelionėje, emė vakartį ir dvi pyksztilieti su szoble. Buvo jau rudenies laikas, dienos trumpos. Rumsziszckėje pernakvojęs, tarėsi lyglaiku dajosęs Vilniaus. Bejojant apsiukė, pradėjo lynoti; arklelis pailso — todėl pamatęs antkelėje gražų nepjantą laukelį, sedo nū arkliaus, nukėlė balną, paleidė ganytiesi gyvulį, o pats sukūręs ugnį kepė szmotelį kiaulės rieto. Tūjaus iszsigirdo kažką hebambant: tē ve musų kursai esi dan guje. . .

Ignacius nū ugnies paszokęs pamatė ateinant senį — su žila ilga barzda, su aptrukusia sermėga, su maiszeliais apsikabinėjusį, su storu ant sprando razaneziumi ir su drutu ramentu. Kura jį pamatęs tarė: „Oi, suneli, suszlapau, suszlapau — leisk mano senus kaulus prie ugnelės paszildyti!“ Ignacius, nors šnprotavo esant razbaininką, tacziaus daleidė antroje pusėje ugnies sėstiesi. Jaunikaiczio mėsa pakvipo seniui; todėl ir pats isztraukęs isz tarbos laszinių szratą pamovė į padrožtą akstelę ir įsmeigė į žiamę pas ugnį, idant keptu. Dar Ignacius, isztraukęs isz maiszelio butelkelę arielkos, davė svecziti du stiklu iszgerti. Ubagas iszkepes laszinius užsikando, arielka apėmė, parszlyjo ir užmigo pas ugnį.

Pradėjus seniui knarkti, Ignacius padėjo antroje pusėje ugnies szatrą, apdengė su savo ploszcziu, padėjo prie galo balną, o ant to kepurę savo. Vietoje kojų padėjo batus numoves, o pats su pyksztilietomis nesziņas palindo po artyma szakūta agle. Ugnis nekurstoma prigėso; ubagas kniosterėjo, pamatęs gulintį Ignacių — isztraukė didelį peilį ir szmakszt, perdurė ploszczių. Ką regėdamas Rudė — paukszt isz pyksztilieto ir perszovė senį. Tas suszuko: „Oi, suneli, užmuszėi manę!“ Szis atsakė: „Je, užmuszėiu, o tu man ką geidei padaryti? Dvėsk dabar, kaip szū.“ Senis beregiant nu alpo ir numirė. Ignacius emęs už užpakalio tēsė kuną nū kelio, bet radęs apkaklę didiai kietą, stebėjosi kas tai gali buti. Apeziupinėjo sermėgoje įsiutus piningus. Ant pilvo senio atrado ezereslą su raudonaisiais pripiltą ir tą atėmė. Sermėgą iszardęs gavo piningų, kaip sapne.

Sėdo tūjaus į arklį ir jojo. Vilniuje su piningais beregiant reikalus savo nuveikė ir namon laimingai sugrįžo.

(Dar neviskas.)

Kolionijoje Hofa Parke ir Pulaski.

Galima pirkti žiamę pigiai: 1) Jeigu pirkikas visus kelius dėl pirkimo pats savo kasztu apmokės; tokiuse atsitikimuse galime parduti kiekvieną farmą \$100 pigiaus. Musų kolionija yra vienintelė Wisconsin, kuri viską, visus kelius pati apmoka, ir tokiu budu mes kas-met apie \$2000 išleidžiame. 2) Iksziol pardavinėjome žiamę su siriomis, bet jeigu pirkikas nori žiamės be girių, tai prekę jos mes daug numuszame.

Kas į mus atsizsauks dėl farmų, tegul paraszo kokią žiamę nori įgyti — su medžiais, ar be medžių ir ar pats nori savo kasztu kelius išdirbti. 3) Kožnas sklypas žiamės randasi ne toliaus per 1 — 4 mylias nu senųjų farmų, o tų randasi ten jau szimtai apliukeje. Dėl mapų ir kitų žinių szauktiesi prie

J. J. HOF Land Co.,
119 W. Water Str., Milwaukee, Wis.

KATRAS NORI UZSIRASZYT „VIENYBE LIETUVNIKU“

Ir siust pinigų už ję, tegul eina pas:

- JERSEY CITY: J. Raszkauckas.
CHICAGO, ILL.: Bartłomieju Szpakewicze.
MAHANAY CITY.: Juozas Milaukas.
MAHANAY PLANE, PA.: I. Czera-kawicze.
NANTICOKE, Pa.: Tamosziu Butkewicze.
PITTSBURG, Pa.: And. Tepluszi.
Shenandoah, Pa.: Kazimieriu Radzewicziu.
Shenandoah, Pa.: Jona Bobina.
Waterburio, Con.: J. Danisewicze.
Scranton, Pa.: J. Bajorajti.
Wilkes - Barre, Pa.: J. Czernika.
Pittsburg, Pa.: Wincenta Kudziu.

Kas reikalaujate pinigų siustie į uzmarę tiesiog į namus, dasiznokit pirma pas MILAUCKA.

Knigos pargabentos isz uzmares, o kuros randasy krautuweje knigu Juozapo Pauk-szczio, PLYMOUTH, PA.,

1. AUKSO AETORUS, arba SZALTINIS dangiszku skarbu 2,25 ct., 2,75 ct., 3,25 ct., 4,00 ct., 4,50 ct., 5,00 ct. ir 5,50 ct.

2. SENAS ir naujes AUKSO AETORYS puškej apdarytas..... \$2,75 c.
3. Toke jau kn. pratesniu apdaru..... \$2,25 c.
4. GARBE DIEWUJ ant auksztibes puškej aparita su kabute..... \$2,00
5. Toke jau su pratesniu apdaru..... \$1,65 c.
6. BAŁSAS Bałandėles 1,50 ct.
7. SZALTINĖLIS Diewiszkos łoskos arba widutinis Aukso Aetorius 1,25 ct. ir 1,45 ct.
8. KANTICZKA 1,00 ct.
9. HISTORJE SENO ir Naujo izstatimo su abrozeleis 025 c.
10. historije seno istatymo 050 c.
11. 150 PSALMU DOWIDO karalaus pawydało kantyczku ir tejp dydeles..... 075 c.
12. MENUO Szwencziausios Marijos Panos..... 30 ct.
13. Pokilis Szwentuju.... 020 c.
14. IZGULDIMAS metiniu szwentiu łabaj naudinga knigele..... 025 c.
15. GIWENIMAS SZW. MARYJOS P..... 030 c.
16. WADOWAS in Dangu. 050 c.
17. Stebuklai Dievo Szv. Sakramente..... 040 ct.
18. MOKSEŁAS RIMO Kataliku..... 075 c.
19. ZINE apie gidima ligu kuno ir duszios apie lutery ir KALWINA..... 1,00
20. PALANGES JUZE, linksmi skajtimaj..... 040 c.

21. KALENDORIUS ant 1889 meto „ „ „ „ 025 c.
22. KALENDORIUS ant 1890 metu „ „ „ „ 25 c.
23. Tulumda zidu 10 ct.
24. Sopulej Motinos Diewo 25 ct.
25. Kapp Sumneine nuspa-kajiti „ „ „ 25 ct.
26. Giwenimas Benedikto Labro „ „ „ 15 ct.
27. Prisygatawojimas ant smerties „ „ „ 65 ct.
28. Draugija dėl izluosawi-ma dusziu „ „ „ 10 ct.
29. Giwenimaj szwentuju ant wisu metu koznos dienos pir-ma dalis 80 ct., Antra dalis 80 c.
30. Lietuwiszka GRAMATIKA parasyta kunjgo. M. Miezinio 50 ct.
31. Kas yra griekas? 20 ct.
32. Nekaltybe 30 ct.
33. Vartai dangaus 25 ct.
34. Apie buwimą Diewo 10 ct.
35. Senkaus Jurgis 25 ct.
36. Giwenimaj szwentuju 50 ct.
37. Pradze mokslo arba Elementorius lietuwyaszkas su grazejs skajtimajis tiktaj uz... 025 c.
38. Sopulej Jezaus Chris-taus „ „ „ 25 ct.
39. Garsas ape bajsibe Die-wo sudo „ „ „ 50 ct.
40. Girtybe „ „ 10 ct.
41. APLANKIMAS SS. SAKRAMENTO..... 025 c.

Abrozėliui su maldelėmis.

1. Jezau mano atpirktojai 5 ct.
2. Kalinis Diewiszkas 5 ct.
3. Diewas mano ir wyskas mano „ „ „ 10 ct.
4. Izguldimas LITANIOS SZ. MARYJOS P..... 025 c.
5. PAWEJKSEŁAS IZGA-NITOJAUS su puške maldele 05 c.
6. SZ. PANA MARYJA Szidławos su maldele..... 05 c.
7. PAWEJKSEŁAS SZ. P. MARYJOS su maldele..... 05 c.
Daugybė visokių abrozėlių su maldelėmis po penkis centus.

Knigos

ŁOCNOS SPAUSTUVĖS.

- 1.) Historije grazius Katrukos ir jos wysoki atay-tykimaj „ „ „ 10 ct.
2.) Sumyszymas arba bajne tury dydeles akia Tykra tejsybe isz Suwalku gubernijos 15 ct.
3.) Konstytuceje dėl darbiniku „ „ 10 ct.
4.) Historije apie gražą Magelona, duktery kara-laus isz Neapolo ir apie Petra karejwi 40 ct.
5.) Uzsyslanawik ant to geraj „ „ 50 ct.
6.) Ataytikimaj ant žiames ir wandento 10 ct.
7.) Du puškus apraszymaj apie nedorybę žydo ir pikta augynimą wajku „ „ \$1,00.
8.) Puškus apraszymas apie Lietuvą „ „ \$1,00.
9.) Namelis pustelniko parasytas dėl puškiu Lietuwniku „ „ „ 75 ct.
10.) Apieka Diewo „ „ „ \$1,00.
11.) Senowes apraszymas apie Duktery Filypo Karejwi „ „ „ 50 ct.
12.) Juozapas Koninaszewskis arba kankinimas Unijotu po waldze maskolau „ „ 50 ct.
13.) Kalendaris su pasakoms ir dajnom „ „ 25 ct.
14.) Szwieta Diewo „ „ „ 65 ct.

- 15.) Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1,50 ct.
16.) Dajnos isz wysur surinktos „ „ 75 ct.
17.) Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz lajko ponawojimo Nerono „ „ 80 ct.
18.) Puškus apraszymaj ūkru atytkimiu isz cze-sni wajnos 1863 metu „ „ 40 ct.
19.) Witas ir Korynna historije isz lajko perse-kiujimo Baznyczios S. per Deoklecijana 95 ct.
20.) Historije isz lajko Franczkos wajnos Afri-koj „ „ „ 30 ct.
21.) Prawadnikas angelškos kabos neabdar. \$1,00 o abdarjtas „ „ \$1,25.
22.) Jurgis Miłostawskis „ „ 80 ct.
23.) Bolesławas arba antra dalis Genowetos 30 ct.
24.) Ponas Bartkus „ „ „ 30 ct.

Dėl Draugistu Lietuwyszku

W. Słominskiene
679 Milwaukee Ave.

Chicago, Ill.

Paduodu dėl žines wysu lietu-wyszku Draugistiu kad mano krau-tuweje randasy wysoki dajktaj koki tik rejkalingi dėl draugistiu kajpo taj:

Karunos su patronu draugistes Juostos

Ženkłaj ant krutines (szar-fos.)

Kwietkos

Pałkos dėl marszoł-ku, etc.

ka nopigause. Apsteluotus dajktus tejsingaj padarau ir isz gerauso tawo-ro. Per septiniolika metu tuo tiktaj esu užsyemus ir wysos draugistes dėl kuriu dyrbau wysokius dajktus mano darbo ne pejke.

W. Słominskiene,
679 MILWAUKEE AVENUE
Chicago, Ill.

AGENTAS no suwamu

Maszynu

o tejpas-gl uz aseknawoje NAMUS ir wysokius DAJKTUS no agules

GEO. GWILLIAM, agentas.

MAIN Str. Plymouth, Pa.

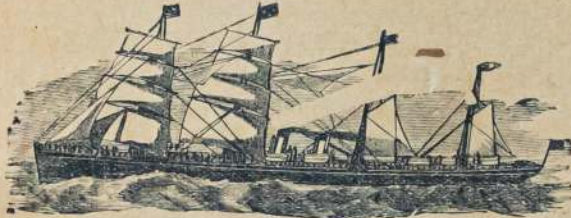
Kobbe & Herschmann

Polski, Slovenski i Litewski

BANK

40 Canal Str., — 142 Division Str.,

New York.

Wiraj! duodam jum žine, kad mias parduodam Szifkortes, ant wysu pacztawu Szifu, už pigeuse preke, sunczem pynigus, katruos jusu prietelej gali gaut in 15 dienu, musu kantoro galite susyszneket lietuwyszkej ir lankiszkej, atekite ir matikite, kad mias per 20 metu, su kožnu apsyejname tejsyngaj ir grazej, megikite o nesygajlesyte.— Tejpos-gi parduodam tikietus ant wysu geležiniu kelu Ameryke ir Europoje.

KANTORAS MUSU HAMBURGE IRA TOKIS

S. I. Herschmann, Teilfeld Str. No. 7-8.

Lietuwyszkas ir Lankiszkas

K R O M A S !

(GROCERYS)

Wysokiu szwieziu Taworu.

Teipo-gi parduoda Szipkortes ing vysas dalis swieto, ant greicziausiu ir drucziausiu AKROTU.

Izmajno visokius piningus o ir nusuncze ing uzmare tiesiok in namus greit ir pigei.

Tom. Butkiewiczziu,

5 Broadway, Nanticoke, Pa.

HENRY LEES & CO.

Pigiauše vieta visame mieste ant pirkimo drapanu def vyru, vaikinu ir vaiku, delto kad jie visą tavorą perką ne ant bargo tiktai už piningus.

Turime didziausi skyrju, visokiu kepuriu, skrybelu, czebatu, czeweryku ir szluru, atekite o datirkite.

Geri maininei czebatai už 125 ct.

Pora dailu szventadieniniu czebatu 150.

Czewerykai po 125, 150, 175, ir 200.

Vienu žodziu sakant, visas tavoras geras ir galimas patikt kožnam, o prekiuos tai pigeunios kaip kituose kromuose, visam mieste.

Atekite ir pamegykite, o busite kantanti, tiktai ne pamyrskite numero.

Henry Lees.

25 — 27. MAIN Str., PLYMOUTH, PA.,

J. PAUKSZTIS

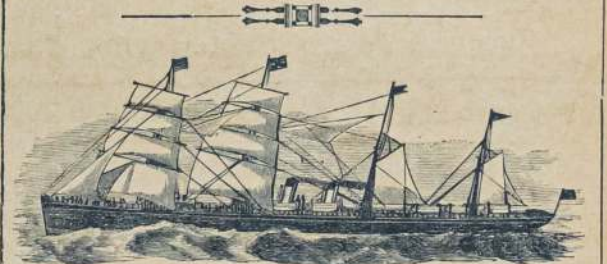
Agentas Lietuwiszkas ir Lankiszkas

SZIPKORCZIU

(KART OKRĘTOWYCH)

Prusyszkajs gereusejs akrotajs. Suncze pynigus in wysas szalis swieto, o tejpos-gi ir iszmajno kajpo maskoliszkus, prusiszkus, austrijokiszkus, Francuzyszkus ir t. t.

Cziene Szipkorcziu.

Isz Europos i Ameryka.

Isz LIVERPOOL, GLASGOW, QUEENSTOWN, BELFAST, LONDON... \$19.00

Isz HAMBURG, AMSTERDAM, ROTTERDAM, HAVRE OF BREMEN... \$22.50

Ant gerausiu akrotu isz BREMEN in NEW YORKA... \$24.00

Isz ANTWERPO in NEW YORKA... \$20.00

Isz ANTWERPO in PHILADELPHIE... \$19.00

Isz BREMO in BALTIMORE... \$21.00

Isz Amerykos in Europa.

Isz NEW YORKO in BREMEN... \$26.00

Isz PHILADELPHIOS in HAMBURGA... \$22.00

Isz NEW YORKO in ANTWERPA... \$22.00

Isz BALTIMORES in BREMA... \$22.50

Isz New Yorko in Liverpool, Glasgow, Belfast, London... \$19.00

Lankiszkos knigos maľdu, pargabentos isz uzmares.

1.) Westchnienie duszy pobožnej. zbiór naboženstwu i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów 1,50 ct.

2.) Głos synogarlicy, na pusty ni świata tego jęczącej, t. j nabožne duszy chryšciauskiejroz-

myšlanie..... 1,40 ct.

3.) Złoty Ołtarz czyli zbiór naboženstwu dla chryšcian i katolików..... 1,30 ct.

4.) Ołtarzyk czyli zbiór naboženstwu dla młodzieży katolickiej..... 70 ct.

5.) Wyborek naboženstwu dla młodzieży katolickiej.. 50 ct.

6.) Mały złoty ołtarzyk dla pobožnych dzieci katolickich 45 ct.

Geriausės

Bankierius

WILKES — BARRE, Pa.

Izduoda szifkortes ant wysokiu akrotu ir in wysas dalis EUROPOS. Sunceze pynigus tiesog in NAMUS. Galima pas ji pasydet pynigus, uz kuruos duoda procento \$3,00 uz szimta ant metu.

Lietuwyszka, Lenkiszka ir Ungarska gali susyzyneket, ba pritaiko tam tikrus zmonis. Ne uzinirskite ipacz tie ka giwenuate arti to miesto.

Wilkes-Barre Deposit ^{AND} Savings BANK.

Juozapo Paukszcio

Dvi didelės Krautuvis

visokiu walgomu daigtu, kumpiu, mitu, cukriaus arabos, kavos ir visko, kas tikt uzlaikyme gyvas ties reikalinga. Taipogi parsiduoda czebatai, czewerykai, marszkiniai ir visokie kiti daigtai. Viskas pigiausiai ir didziausiam pasirinkime.

Plymouth'e ir Edwardsville, Pa.

Fabrykas Gero ir Swojko

A L A U S

arba

Braworas!

& Son.

G. STEGMEIER

Wilkes-Barre Pa.
Ten można gaut Lager Beer ir porterio isz czisto jawo daritu.

M. KAHAN.

Turkiszkojo ir Rusiszkojo Tabako PABRIKANTAS,

Importeris ir pardavinetojas visokių tabaku, cigarų ir cigaretų. Lietuwiszki prekėjai meginkite mano „RUSISZKUSIUS PAPIROSUS“, o nelaiksite kitokių.

510 South Third Str.,
PHILADELPHIA, PA.

Juozo Czerniko

„Kosciuszko Hotel“

Užprasau brolius lietuvius neuzmirszi užeti pas mane. Rasite pas mane meilingą priėmimą. Vynai, likieriai, alus, cigarai ir užkandžiai visada pas mane kuo no geriausi.

11 S. Canal Str., WILKES-BARRE,
Prisiez L. V. gelezinkelidvari.

Tikras Lietuwiszkas

KRIAUCZIUS

Kas norite turėti puikius parėdus, o uz pigia prekę, taipogi noredami laivakortes (szifkortes) pirkti, arba pinigus nusiusti į Europą ir į kitas dalis swieto, atsiszaukite pas:

JONĄ MIELDAŽĮ,

Shenandoah, Pa.

Lietuwiszkas

Salunas.

Alus, visokie gorymai ir geriausi Cigarai. Parduodu taipogi laivakortes (szifkortes) ant visokių laivų ir siuncziu pinigus į visas dalis swieto kuo pigiausiai.

M. Klimas,
175 North Main Str.,
PITTSBURGH, PA.

W I R A J

SZTORNIKAI

Jago rejkalaujete in sawo KRAUTUWE (KROMA) dajktu in sztora tada pirkite pas

Williamson'a ir Wallace

210 East Market Str.
WILKES-BARRE PA.

Tenaj galima gaut ka no gereusiu ir szwiezeusiu taworu walgomu ir kitoniszku dajktu.

DYDELYS KROMAS!

“Furnishing Goods”

—Wysokiu dajktu kajpo taj:—
marszkiniau
wyłnoniu

audekliniu

panczeku

petneszu

wysokiu dajktu kokiu tik zmoguj prirejke.

—Gausyte pas—

Chas. CASPER & Son

103 NORTHAMPTON Str.

Wilkes-Barre, Pa.

P i r m u t y n e

UZEJGA

Det LIETUWNIKU Pas
S. Paukszti
KINGSTON, PA.

Arielku wysokiu,
Alaus gardaus.
Wyno wisokio,
Cygaru ir t. t.

Ateik Broli pamatykie
Ir to wisko pabandykie.

LIETUWYSZKAS

Salunas.

kureme del zobowos atejgiu randasy Bylardas ir Wargonaj ant kuriu grajina tieze pasam-dity muzykantaj.

Del to kas noryte pralejt lms-maj lazka ir atsygert gardaus Alaus, Arielkes parukit geru Cygaru.

—Atejkite pas:—

St. Ramanaucka

Luzerne Borough, Pa.,

UZEJGA gereuse del LIETUWNIKU pas

Juozas Zablacka

MAHANOY CITY PA.

Randasy gera ARIEŁKA, ALUS ir wysoki Likieriej, o tejpos-gi CYGARAJ pujkus isz Turkijos pargabety o dumelis tejp swejkas kud gido kosuli.

SPAUSTUVE!**Vienybes Lietuvniku**

132 Main Street,

—PLYMOUTH, PA.—

o Taip yra itaisyta jog gali spausdinti viską, kas tik jo
o darbą jos priguli, yra LOCNOS MASZINOS, LITARŲ
o visokių didele daugybe, drukavojasi apart

„Vienybes Lietuvniku“

o visokios konstitucijos, kningos dėl drau-
o gyscziu, apgarsinimai, tykietai gromatos
o kvieczianczios ant veselijos ir t. t.

— Visokiose kalbose, kaipo tai: —

o Lietuviszkai, lenkiszka, angliszka, vo-
o kiszka, maskoliszkai, italijoniszka, pran-
o cuziszka ir t. t.

**ANT. PAJAUIS
BANKIERIS**

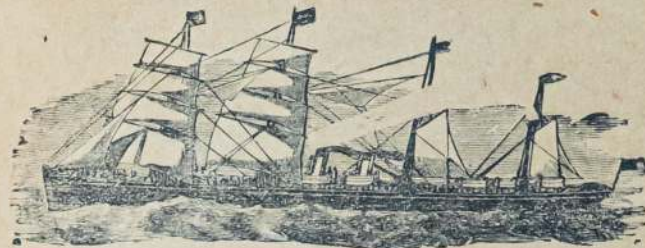
o kas tury kiek PYNIGU, o noretu juos patalpint saugio wie
o toje kad jam ne prazutu, tegu patalpina pas mane **BANKOJE.**

o Tejpos gi randasy dydele zopostie wysoku pyningu dėl lezmajimo, kaipo taj: Rusyjos rub-
o LEI, Prusyjskos MARKOS, Austryjokiszki GULDENAI, Francuzyszki FRANKAI ir t. t.

o Jago katras atyweza isz uzmares PYNINGUS, tuos tejpos gi permajnu ant amerykanteku.

o Saucz pyningus in wysas dalis swiato tiesog in namus.

o O tejpos gi izduodu SZIFKORTES ant wysu liniju ant pujkeusu ir
o druceusu LAJWU.

Wyskas tejsyngaj ejna

Ne uzmirszkite

ANTANAS PAJAUIS

128 ir 130 Main str. PLYMOUTH Pa.

Pirmutinis Lietuwiszkas Kromas,

o Groceries) PITTSTONE, pripilditas wysokejs taworajs dėl ziwnosties, tejp-
o gi ir drapanos dėl darbi ninku, wyskas ko no geriause parsiduoda pigej ir
o tejsyngaj, - primenu ir taj jogej parduodu Abrozus szw., knigas maľdu
o ir historiju; o tejpos gi szifkortes ant geriausiu ir druciausiu lajwu.
o Tiktaj ne uzmirszkite kad tan wyska gausyte: pas A. TEPLUSZI.

Nr. 177. NORTH MAIN Str. PITTSTON, PA.

Andriejus Stankevyczius,

o Uzdejo didele krautuve visokių naminių daiktų, kaipo tai
o Stalų, kedzių, lovų, veidrozių (zerkoľų) ir t. t.

o Taipogi turi didele krautuve graziu ir

**Pigiu
Grabu**

o ir visokių daiktų atsitikime smerties.

o Uzsijsima pagrabais uz pigiasnj ne kad kiti uzmokestj. Deľto-gi, jei-
o gu kam prireiks ko, atekite pas savo viengentj, kuris geriaus ir rupestin-
o giaus viska atliks dėl jusu, ne kad svetimgencziai.

And: Stankevyczius,

Ant Main ulyczios,

SHENANDOAH PA.,

Jonas J. Bobina.

Agentas no szifkorcziu

Szifkortes!

Szifkortes!

o Parduodu szifkortes ant pujkiausiu ir drucziausiu LAJWU isz wysu
o szalu EUROPOS. Ir tejpos-gi galu nusiut PYNIGUS in EUROPA tiesiog
o ing namus.

o Prietam lajkau dydely KROMA su wysokejs walgomajs dajktajs,
o ka tik namuose geraj gaspadynej pryrejke, ir su tuo nesygiriu: ba koznas
o zino. Darbinu drebuziu ir wysoku marszkinu; zodziu kalbt wysko ga-
o lima gaut,

o Neuzmyszkite kad mano namas randasy ant uliczes
o MAIN Numeras 132 szale paczto.

Shenandoah Pa.

LIETUVISZKAS**Salunas.**

o Laikau gera aľu, cigarus ir
o geriausius gerymus. Kas
o kartą atsilankys pas mane,
o tas tikrai neeis pas kitą.

Vincas Szmerauckas,
o PRICEBURG, PA.

Sztaj brolej!

o Jago norite geros trajankos
o gaut, arba užsyrukite kwepenti
o cygara, taj ejkite tiesiog pas:

Wincenta BobinaAnt Coal ir Jordan uliczju,
SHENANDOAH, PA.,

o Jis ira tykras Lietuwnikas ir tejp-
o syngas zmogus.

LIETUVISZKAS**Saliunas**

Jūzo Miliaucko,

o Szaltas alus, skanus gerymai, gar-
o dus, cigarai. Smagi vieta dėl uzei-
o gos. Praszau brolius atsilankyti
o pas mane.

Jūzas Miliauckas,

MAHANAY CITY.

Lietuwiszkas Dziegornikas,

o Pardavineja pigiau uz visus, viso-
o kius auksinius ir sidabrinus daiktus,
o kaipo tai: Dziegorelus, Lenciugelus,
o Ziedus, Spilkas, Revolverius ir t. t.
o Ir prijimu visokius dziegorius ir
o ziedus taisyti uz labai maža preke, o
o kartais ir uz dyka. Pakol esite pas
o svetimgenczius, atekite pas mane:
o Kur viska geriau ir pigiau galite pirkt

Juoz. Roblauckas,Centre Ave. Sudzius Enoch namuose,
Plymouth, Penn'a.